

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2016 m. lapkričio 25 d.
(OR. en)

12504/16

Tarpinstitucinė byla:
2016/0297 (NLE)

COLAC 76
CFSP/PESC 753

TEISĖS AKTAI IR KITI DOKUMENTAI

Dalykas: Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Kubos Respublikos politinio
dialogo ir bendradarbiavimo susitarimas

EUROPOS SĄJUNGOS
BEI JOS VALSTYBIŲ NARIŲ
IR KUBOS RESPUBLIKOS
POLITINIO DIALOGO IR BENDRADARBIAVIMO SUSITARIMAS

BELGIJOS KARALYSTĖ,

BULGARIJOS RESPUBLIKA,

ČEKIJOS RESPUBLIKA,

DANIJOS KARALYSTĖ,

VOKIETIJOS FEDERACINĖ RESPUBLIKA,

ESTIJOS RESPUBLIKA,

AIRIJA,

GRAIKIJOS RESPUBLIKA,

ISPANIJOS KARALYSTĖ,

PRANCŪZIJOS RESPUBLIKA,

KROATIJOS RESPUBLIKA,

ITALIJOS RESPUBLIKA,

KIPRO RESPUBLIKA,

LATVIJOS RESPUBLIKA,

LIETUVOS RESPUBLIKA,

LIUKSEMBURGO DIDŽIOJI HERCOGYSTĖ,

VENGRIJA,

MALTOS RESPUBLIKA,

NYDERLANDŲ KARALYSTĖ,

AUSTRIJOS RESPUBLIKA,

LENKIJOS RESPUBLIKA,

PORTUGALIJOS RESPUBLIKA,

RUMUNIJA,

SLOVĖNIJOS RESPUBLIKA,

SLOVAKIJOS RESPUBLIKA,

SUOMIJOS RESPUBLIKA,

ŠVEDIJOS KARALYSTĖ,

JUNGTINĖ DIDŽIOSIOS BRITANIJOS IR ŠIAURĖS AIRIJOS KARALYSTĖ,

Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo Susitariančiosios Šalys
(toliau – Europos Sąjungos valstybės narės) bei

EUROPOS SĄJUNGA

ir

KUBOS RESPUBLIKA, toliau – Kuba,

ATSIŽVELGDAMOS į Šalių norą įtvirtinti ir sustiprinti savo ryšius, stiprinant tarpusavio politinį dialogą, bendradarbiavimą bei ekonominius ir prekybos santykius laikantis abipusės pagarbos ir lygybės principų;

PABRĖŽDAMOS, kad joms svarbu sutvirtinti politinį dialogą dvišaliais ir tarptautiniais klausimais;

PABRĖŽDAMOS norą bendradarbiauti tarptautiniuose forumuose abiem pusėms svarbiais klausimais;

PRISIMINDAMOS įsipareigojimą toliau skatinti strateginę partnerystę, kurią sukūrė Europos Sąjunga ir Lotynų Amerikos ir Karibų regionas ir kuri nustatyta Bendrąja ES ir Karibų šalių partnerystės strategija, ir atsižvelgdamos į regioninio bendradarbiavimo ir integracijos abipusę naudą;

DAR KARTĄ PATVIRTINDAMOS pagarbą Kubos Respublikos suverenitetui, teritoriniam vientisumui ir politinei nepriklausomybei;

DAR KARTĄ PATVIRTINDAMOS įsipareigojimą sustiprinti veiksmingą daugiašališkumą ir Jungtinių Tautų vaidmenį ir įsipareigojimą visiems Jungtinių Tautų Chartijoje įtvirtintiems principams ir tikslams;

DAR KARTĄ PATVIRTINDAMOS pagarbą visuotinėms žmogaus teisėms, nustatytoms Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje ir kituose susijusiuose tarptautiniuose žmogaus teisių dokumentuose;

PRISIMINDAMOS įsipareigojimą laikytis pripažintų demokratijos, gero valdymo ir teisinės valstybės principų;

DAR KARTĄ PATVIRTINDAMOS įsipareigojimą skatinti tarptautinę taiką ir saugumą bei taikų ginčų sprendimą, laikantis teisingumo ir tarptautinės teisės principų;

ATSIŽVELGDAMOS į įsipareigojimą laikytis tarptautinių pareigų nusiginklavimo ir masinio naikinimo ginklų ir jų siuntimo į taikinį priemonių neplatavimo srityje ir bendradarbiauti toje srityje;

ATSIŽVELGDAMOS į įsipareigojimą kovoti su neteisėta prekyba šaulių ir lengvaisiais ginklais ir jų kaupimu, visapusiškai laikydamosi savo pareigų pagal tarptautinius dokumentus, ir į įsipareigojimą bendradarbiauti toje srityje;

PATVIRTINDAMOS įsipareigojimą kovoti su visų rūšių diskriminacija ir ją panaikinti, įskaitant diskriminaciją dėl rasės, odos spalvos ar etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos;

PABRĖŽDAMOS įsipareigojimą siekti įtraukaus ir darnaus vystymosi ir drauge dirbti siekiant Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. tikslų;

PRIPAŽINDAMOS Kubos kaip besivystančios salų valstybės statusą ir atsižvelgdamos į atitinkamų Šalių išsivystymo lygį;

PRIPAŽINDAMOS vystomojo bendradarbiavimo svarbą besivystančioms šalims tvariam jų ekonomikos augimui, darniam vystymuisi ir visapusiškam tarptautiniu mastu sutartų vystymosi tikslų vykdymui;

REMDAMOSI bendros atsakomybės principu ir įsitikinusios, kad svarbu užkirsti kelią neteisėtų narkotikų gamybai, prekybai jais ir jų naudojimui;

PRISIMINDAMOS įsipareigojimą kovoti su korupcija, pinigų plovimu, organizuotu nusikalstamumu ir prekyba žmonėmis bei neteisėtu migrantų gabenimu;

PRIPAŽINDAMOS poreikį aktyviau bendradarbiauti teisingumo skatinimo, piliečių saugumo ir migracijos srityje;

SUVOKDAMOS būtinybę remti šio Susitarimo tikslus pasitelkiant dialogą ir bendradarbiavimą, į kuriuos būtų įtrauktos visos susijusios suinteresuotosios šalys, įskaitant prireikus regioninę ir vietos valdžią, pilietinę visuomenę ir privatųjį sektorių;

PRISIMINDAMOS tarptautinius įsipareigojimus dėl socialinio vystymosi, įskaitant vystymąsi tokiose srityse kaip švietimas, sveikata ir darbo teisės, taip pat su aplinka susijusiose srityse;

DAR KARTĄ PATVIRTINDAMOS suverenią valstybių teisę į savo gamtos išteklius ir jų atsakomybę saugoti aplinką pagal nacionalinės teisės aktus, tarptautinės teisės principus ir Jungtinių Tautų konferencijos darnaus vystymosi klausimais deklaraciją;

DAR KARTĄ PATVIRTINDAMOS, kad svarbu laikytis principų ir taisyklių, kuriais reglamentuojama tarptautinė prekyba, visų pirma nustatytų 1994 m. balandžio mėn. 15 d. Susitarime, kuriuo įsteigta Pasaulio prekybos organizacija, ir prie jo pridėtuose daugiašaliuose susitarimuose, ir kad reikia juos taikyti skaidriai ir nediskriminuojant;

PAKARTODAMOS savo pasipriešinimą vienašalėms prievartos priemonėms, turinčioms ekstrateritorinį poveikį ir prieštaraujančioms tarptautinei teisei ir laisvos prekybos principams, ir įsipareigojusios siekti jų panaikinimo;

PAŽYMĖDAMOS, kad Šalims nusprendus laikantis šio Susitarimo sudaryti konkrečius laisvės, saugumo ir teisingumo srities susitarimus, kuriuos Sąjunga turėtų sudaryti pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo Trečiosios dalies V antraštinę dalį, šių būsimų susitarimų nuostatos nebūtų privalomos Jungtinei Karalystei ir (arba) Airijai, nebent Europos Sąjunga kartu su Jungtine Karalyste ir (arba) Airija dėl atitinkamų ankstesnių dvišalių santykių kartu praneštų Kubai, kad Jungtinei Karalystei ir (arba) Airijai šie susitarimai privalomi kaip Sąjungos daliai pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėtą protokolą Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės. Taip pat bet kokios Europos Sąjungos vidaus priemonės, kurios būtų vėliau priimtose pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo Trečiosios dalies V antraštinę dalį šiam susitarimui įgyvendinti, nebūtų privalomos Jungtinei Karalystei ir (arba) Airijai, nebent jos pagal Protokolą Nr. 21 praneštų apie savo pageidavimą dalyvauti tokiose priemonėse arba jas priimti. Taip pat, pažymėdamos, kad tokiems būsimiems susitarimams arba vėliau priimtoms Europos Sąjungos vidaus priemonėms būtų taikomas prie minėtų Sutarčių pridėtas Protokolas Nr. 22 dėl Danijos pozicijos,

SUSITARĖ:

I DALIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 STRAIPSNIS

Principai

1. Šalys patvirtina įsipareigojimą stipriai ir veiksmingai daugiašalei sistemai ir visapusiškai gerbti tarptautinę teisę ir Jungtinių Tautų Chartijoje (toliau – JT Chartija) įtvirtintus tikslus ir principus ir jų laikytis.
2. Taip pat esminiu šio Susitarimo aspektu jos laiko įsipareigojimą nusistovėjusiems Europos Sąjungos ir Kubos santykių, grindžiamų lygybe, abipusiškumu ir abipuse pagarba, pagrindams.
3. Šalys susitaria, kad visi pagal šį Susitarimą vykdomi veiksmai įgyvendinami laikantis jų atitinkamų konstitucinių principų, teisinių sistemų, teisės aktų, normų ir taisyklių bei taikomų tarptautinių dokumentų, kurių šalimis jos yra.
4. Šalys patvirtina įsipareigojimą skatinti darnų vystymąsi, kuris yra pamatinis šio Susitarimo įgyvendinimo principas.

5. Pagarba demokratijos principams ir jų skatinimas, pagarba visoms žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms, kaip nustatyta Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje ir pagrindiniuose tarptautiniuose žmogaus teisių dokumentuose bei jų fakultatyviuose protokoluose, kurie taikomi Šalims, ir pagarba teisinės valstybės principui yra esminis šio Susitarimo elementas.

6. Bendradarbiaudamos Šalys pripažįsta, kad visos tautos turi teisę laisvai nuspręsti dėl savo politinės sistemos ir laisvai siekti savo ekonominio, socialinio ir kultūrinio vystymosi.

2 STRAIPSNIS

Tikslai

Šalys susitaria, kad šio Susitarimo tikslai yra:

- a) įtvirtinti ir sustiprinti esamus Šalių ryšius politinio dialogo, bendradarbiavimo ir prekybos srityse, laikantis abipusės pagarbos, abipusiškumo, bendro intereso ir pagarbos viena kitos suverenumui principų;
- b) prisidėti prie Kubos ekonomikos ir visuomenės atnaujinimo, sukuriant visapusišką dialogui ir bendradarbiavimui palaikyti skirtą sistemą;

- c) vykdyti rezultatais grindžiamą dialogą laikantis tarptautinės teisės, kad būtų sustiprintas dvišalis bendradarbiavimas ir bendra veikla tarptautiniuose forumuose, visų pirma Jungtinėse Tautose, siekiant sustiprinti žmogaus teises ir demokratiją, siekti darnaus vystymosi ir sustabdyti visų rūšių diskriminaciją;
- d) remti pastangas pasiekti Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. tikslus;
- e) skatinti prekybą ir ekonominius santykius laikantis tarptautinės prekybos taisyklių ir principų, nustatytų Pasaulio prekybos organizacijos (toliau – PPO) susitarimuose;
- f) stiprinti regioninį bendradarbiavimą Karibų ir Lotynų Amerikos regionuose siekiant sukurti, kur tai įmanoma, regioninį atsaką į regionines ir pasaulines problemas ir skatinti darnų regiono vystymąsi;
- g) remti supratimą, visais lygmenimis skatinant Kubos ir ES šalių visuomenės ryšius, dialogą ir bendradarbiavimą.

II DALIS

POLITINIS DIALOGAS

3 STRAIPSNIS

Tikslai

Šalys susitaria vykdyti politinį dialogą. To dialogo tikslai yra:

- a) stiprinti politinius santykius ir skatinti dalijimąsi patirtimi bendro intereso ir bendrą rūpestį keliančiais klausimais ir siekti bendro supratimo dėl jų;
- b) sudaryti sąlygas Šalims visapusiškai dalytis nuomonėmis ir informacija apie pozicijas tarptautiniuose forumuose ir propaguoti abipusį pasitikėjimą apibrėžiant ir stiprinant bendrą požiūrį, kai tik tai įmanoma;
- c) stiprinti Jungtines Tautas kaip daugiašalės sistemos branduolį, laikantis JT Chartijos ir tarptautinės teisės, kad ji galėtų veiksmingai spręsti globalius iššūkius;
- d) toliau skatinti Europos Sąjungos ir Lotynų Amerikos ir Karibų valstybių bendrijos (toliau – CELAC) strateginę partnerystę.

4 STRAIPSNIS

Sritys ir sąlygos

1. Šalys sutaria, kad politinis dialogas vykdomas reguliariai vyresniųjų pareigūnų ir politiniu lygmenimis ir apima visus abiem pusėms svarbius regioninio ar tarptautinio lygmens klausimus. Dėl politinio dialogo metu nagrinėtinų klausimų Šalys susitaria iš anksto.
2. Šalių politinis dialogas padeda išaiškinti abiejų Šalių interesus ir pozicijas ir juo siekiama nustatyti dvišalio bendradarbiavimo iniciatyvų ar daugiašalių veiksmų bendrą pagrindą šiame Susitarime nustatytoje ir kitose srityse, kurios galėtų būti įtrauktos Šalims susitarus.
3. Šalys dvišaliu sutarimu užmegs konkrečioms reikiamoms sritims skirtą dialogą.

5 STRAIPSNIS

Žmogaus teisės

Vykdydamos bendrą politinį dialogą Šalys susitaria užmegzti žmogaus teisių dialogą, kad sustiprintų Šalių praktinį bendradarbiavimą daugiašaliu ir dvišaliu lygmenimis. Šalys susitaria dėl kiekvienos dialogo sesijos darbotvarkės, kurioje atsižvelgiama į atitinkamus Šalių interesus ir dedamos pastangos subalansuotai spręsti pilietinių ir politinių teisių bei ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių klausimus.

6 STRAIPSNIS

Neteisėta prekyba šaulių ir lengvaisiais ginklais ir kitais įprastiniais ginklais

1. Šalys pripažįsta, kad neteisėta šaulių ir lengvųjų ginklų, įskaitant jų šaudmenis, gamyba, perdavimas ir platinimas bei perteklinis kaupimas, blogas valdymas, nepakankamai apsaugotos jų atsargos ir nekontroliuojamas plitimas tebekelia didelę grėsmę tarptautinei taikai ir saugumui.
2. Šalys susitaria stebėti ir visapusiškai įgyvendinti savo pareigas ir įsipareigojimus, šioje srityje priimtus pagal taikomus tarptautinius susitarimus ir Jungtinių Tautų rezoliucijas, taip pat pagal kitus tarptautinius šios srities dokumentus ir kaip pripažintu pagrindu remtis Jungtinių Tautų veiksmų programa dėl neteisėtos prekybos šaulių ir lengvaisiais ginklais visais jos aspektais prevencijos, kovos su ja ir jos panaikinimo.
3. Šalys dar kartą patvirtina prigimtinę savigynos teisę pagal JT Chartijos 51 straipsnį ir kiekvienos valstybės teisę gaminti, importuoti ir saugoti šaulių ir lengvuosius ginklus gynybos ir nacionalinio saugumo tikslais ir užtikrinant jų gebėjimus dalyvauti taikos palaikymo operacijose pagal JT Chartiją ir remiantis kiekvienos iš Šalių sprendimu.

4. Šalys pripažįsta vidaus kontrolės sistemų svarbą perduodant įprastinius ginklus pagal tarptautinius dokumentus, kaip nustatyta 2 dalyje. Šalys pripažįsta, kad svarbu tokią kontrolę vykdyti atsakingai, prisidedant prie taikos, saugumo ir stabilumo tarptautiniu ir regioniniu lygmenimis, mažinant žmonių kančias ir užkertant kelią neteisėtai prekybai įprastiniais ginklais ar jų nukreipimui tokios teisės neturintiems gavėjams.

5. Šalys taip pat susitaria bendradarbiauti dvišaliu, regioniniu ir tarptautiniu lygmenimis ir užtikrinti savo veiksmų derinimą, papildomumą ir sąveiką, kad užtikrintų tinkamus įstatymus, kitus teisės aktus ir procedūras, kurie leistų vykdyti šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų įprastinių ginklų gamybos, eksporto, importo, perdavimo arba pakartotinio perdavimo veiksmingą kontrolę ir užkirsti kelią neteisėtai prekybai ginklais, su ja kovoti ir ją panaikinti, taip prisidedant prie tarptautinės taikos ir saugumo išsaugojimo. Jos susitaria užmegzti reguliary politinį dialogą, kuris papildytų ir įtvirtintų šį įsipareigojimą, atsižvelgdamos į neteisėtos prekybos ginklais kiekvienoje Šalyje pobūdį, aprėptį ir dydį.

7 STRAIPSNIS

Nusiginklavimas ir masinio naikinimo ginklų neplatinimas

1. Šalys, dar kartą patvirtindamos įsipareigojimą dėl visuotinio ir visiško nusiginklavimo, laikosi požiūrio, kad branduolinių, cheminių ir biologinių ginklų ir jų siuntimo į taikinį priemonių platinimas tiek valstybėms, tiek nevalstybiniais subjektams kelia vieną rimčiausių grėsmių tarptautinei taikai, stabilumui ir saugumui.

2. Šalys atkreipia dėmesį į Lotynų Amerikos ir Karibų regiono paskelbimą taikos zona, o tai apima to regiono valstybių įsipareigojimą skatinti branduolinį nusiginklavimą bei Lotynų Amerikos ir Karibų regiono kaip zonos be branduolinių ginklų statusą.
3. Šalys susitaria bendradarbiauti ir prisidėti prie tarptautinių nusiginklavimo pastangų, masinio naikinimo ginklų neplatinimo visais aspektais ir jų siuntimo į taikinių priemonių ir nacionalinės ginklų eksporto kontrolės, visapusiškai laikydamosi esamų įsipareigojimų, priimtų pagal tarptautines nusiginklavimo ir neplatinimo sutartis ir susitarimus, bei kitų tarptautinių įsipareigojimų, kurie joms taikomi, ir laikydamosi tarptautinės teisės principų ir normų bei užtikrindamos jų nacionalinį įgyvendinimą.
4. Šalys susitaria, kad ši nuostata yra esminis šio Susitarimo elementas.
5. Šalys taip pat susitaria keistis nuomonėmis ir bendradarbiauti siekdamos imtis veiksmų galimai pasirašyti ir ratifikuoti susijusius tarptautinius dokumentus ar prireikus prie jų prisijungti ir įgyvendinti dokumentus, kurių šalimis jos yra, bei jų visapusiškai laikytis.
6. Šalys susitaria užmegzti nuolatinį dialogą, kurio tikslas – papildyti jų bendradarbiavimą šioje srityje.

8 STRAIPSNIS

Kova su visomis terorizmo formomis ir apraiškomis

1. Šalys dar kartą patvirtina, kad labai svarbu užkirsti kelią visoms terorizmo formoms ir apraiškoms ir kovoti su juo, ir susitaria bendradarbiauti keisdamosi patirtimi ir informacija ir visapusiškai laikydamosi JT Chartijos, teisinės valstybės ir tarptautinės teisės principų, įskaitant tarptautinę žmogaus teisių teisę ir humanitarinę teisę, atsižvelgdamos į Jungtinių Tautų (toliau – JT) pasaulinės kovos su terorizmu strategiją, išdėstytą 2006 m. rugsėjo 8 d. JT Generalinės Asamblėjos rezoliucijoje 60/288 ir jos periodines peržiūras.
2. Šalys tai daro visų pirma:
 - a) įgyvendindamos atitinkamas JT rezoliucijas ir ratifikuodamos bei įgyvendindamos visuotinius teisinius kovos su terorizmu dokumentus ir kitus Šalims svarbius teisinius dokumentus;
 - b) pagal tarptautinę ir vidaus teisę bendradarbiaudamos keičiantis informacija apie teroristines grupes ir jų paramos tinklus;
 - c) bendradarbiaudamos, kad keistųsi nuomonėmis apie kovos su terorizmu ir kurstymu vykdyti teroristinius aktus priemones, metodus ir geriausią praktiką, įskaitant technines sritis ir mokymą bei terorizmo prevenciją;

- d) bendradarbiaudamos, kad būtų sustiprintas tarptautinis sutarimas dėl kovos su terorizmu ir terorizmo finansavimui jo normatyvinės sistemos ir siekdamos kuo skubiau susitarti dėl Bendrosios konvencijos dėl tarptautinio terorizmo, siekiant papildyti galiojančias JT ir kitus taikomas tarptautinius kovos su terorizmu dokumentus, kurių šalimis jos yra;
- e) skatindamos JT šalis nars bendradarbiauti, kad visomis tinkamomis priemonėmis būtų veiksmingai įgyvendinama visa JT pasaulinė kovos su terorizmu strategija.

9 STRAIPSNIS

Tarptautinei bendruomenei susirūpinimą keliantys sunkūs nusikaltimai

1. Šalys dar kartą patvirtina, kad asmenys, atsakingi už tarptautinei bendruomenei susirūpinimą keliančius sunkiausius nusikaltimus, neturėtų likti nubausti ir kad baudžiamasis persekiojimas už šiuos nusikaltimus turėtų būti užtikrintas vidaus arba tarptautinio lygmens priemonėmis, įskaitant Tarptautinį baudžiamąjį teismą.
2. Šalys dar kartą patvirtina, kad svarbu bendradarbiauti su atitinkamais teismais ir tribunolais, laikantis atitinkamų Šalių teisės ir taikomų tarptautinių įsipareigojimų.
3. Šalys susitaria, kad JT Chartijos ir tarptautinės teisės tikslai ir principai yra būtini, kad būtų užtikrinta veiksminga ir teisinga tarptautinė baudžiamoji jurisdikcija, kuri papildo nacionalines teisingumo sistemas.

4. Šalys susitaria bendradarbiauti, kad sustiprintų teisinę sistemą, kuria siekiama tarptautinei bendruomenei susirūpinimą keliančių sunkiausių nusikaltimų prevencijos ir baudimo už juos, be kita ko, dalytis patirtimi ir stiprinti gebėjimus bendrai sutartose srityse.

10 STRAIPSNIS

Vienašalės prievartos priemonės

1. Šalys dalijasi nuomonėmis apie vienašalės prievartos priemones, kurios turi ekstrateritorinį poveikį, prieštarauja tarptautinei teisei ir bendrai sutartoms tarptautinės prekybos taisyklėms, daro joms abiem poveikį ir naudojamos kaip politinio ir ekonominio spaudimo prieš valstybes priemonė ir veikia kitų valstybių suverenumą.
2. Šalys palaiko reguliary dialogą dėl tokių priemonių taikymo ir jų poveikio prevencijos ir mažinimo.

11 STRAIPSNIS

Kova su prekyba žmonėmis ir neteisėtu migrantų gabenimu

1. Siekdamos nustatyti bendrų veiksmų sritis ir metodus, Šalys keičiasi nuomonėmis apie visų formų neteisėto migrantų gabenimo ir prekybos žmonėmis prevenciją ir kovą su tuo ir apie nukentėjusiųjų apsaugos užtikrinimą pagal JT Chartiją ir susijusius tarptautinius dokumentus, visų pirma Jungtinių Tautų konvenciją prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą, Protokolą dėl prekybos žmonėmis, ypač moterimis ir vaikais, prevencijos, sustabdymo bei baudimo už vertimąsi ja ir Protokolą dėl neteisėto migrantų įvežimo sausuma, jūra ir oru, taip pat JT kovos su prekyba žmonėmis visuotinį veiksmų planą, kurį JT Generalinė Asamblėja priėmė Rezoliucija 64/293.
2. Šalys visų pirma dėmesį skiria:
 - a) teisės aktų ir strategijų, kurie suderinami su JT konvencijos prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą, Protokolo dėl prekybos žmonėmis, ypač moterimis ir vaikais, prevencijos, sustabdymo bei baudimo už vertimąsi ja ir Protokolo dėl neteisėto migrantų įvežimo sausuma, jūra ir oru nuostatomis, rėmimui;
 - b) geriausiai praktikai ir veiklai, kuria siekiama padėti nustatyti, areštuoti ir patraukti baudžiamojon atsakomybėn nusikaltėlių tinklus, kurie užsiima neteisėtu migrantų gabenimu ir prekyba žmonėmis, ir remti nuo tokių nusikaltimų nukentėjusius asmenis.

12 STRAIPSNIS

Kova su neteisėtų narkotikų gamyba, prekyba jais ir jų vartojimu

1. Šalys dar kartą patvirtina, kad svarbu keistis nuomonėmis ir geriausia praktika, siekiant nustatyti bendrų veiksmų sritis ir metodus, kad būtų užkirstas kelias visų rūšių neteisėtų medžiagų, įskaitant naujas psichoaktyvias medžiagas, gamybai, prekybai jomis ir jų vartojimui ir su tuo kovojama, laikantis JT Chartijos ir susijusių tarptautinių dokumentų, visų pirma trijų pagrindinių JT narkotikų kontrolės konvencijų (1961 m., 1971 m. ir 1988 m.), Politinės deklaracijos ir Deklaracijos dėl narkotikų paklausos mažinimo gairių, patvirtintų 1998 m. birželio mėn. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos specialiojoje sesijoje dėl narkotikų, Politinės deklaracijos bei Veiksmų plano, priimtų 2009 m. kovo mėn. Jungtinių Tautų Narkotinių medžiagų komisijos 52-osios sesijos aukšto lygio posėdyje ir 2016 m. balandžio mėn. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos specialiosios sesijos priimto baigiamojo dokumento pasaulinės narkotikų problemos klausimu.
2. Šalys taip pat siekia bendradarbiauti su kitomis šalimis, kad sumažintų neteisėtų medžiagų gamybą ir prekybą jomis, visapusiškai laikydamosi tarptautinės teisės, valstybių suverenumo ir bendros ir pasidalijamosios atsakomybės principo.

13 STRAIPSNIS

Kova su rasine diskriminacija, ksenofobija ir susijusia netolerancija

1. Šalys įsipareigoja visuotinai kovoti su rasizmu, rasine diskriminacija, ksenofobija ir susijusia netolerancija, be kita ko, visuotinai ratifikuodamos ir įgyvendindamos Tarptautinę konvenciją dėl visų formų rasinės diskriminacijos panaikinimo.

2. Šiuo tikslu jos keičiasi geriausia praktika dėl strategijų ir politikos krypčių, kuriomis skatinama kova su rasine diskriminacija, ksenofobija ir susijusia netolerancija, visų pirma dėl Durbano deklaracijos ir veiksmų plano įgyvendinimo Šalių teritorijose ir visame pasaulyje.
3. Jos taip pat keičiasi nuomonėmis dėl veiksmingiausių būdų įgyvendinti 2015–2024 m. Afrikos kilmės žmonėms skirtą Jungtinių Tautų tarptautinio dešimtmečio programą.
4. Jos svarsto galimybę imtis kovos su rasine diskriminacija veiksmų veikdamos Jungtinėse Tautose ir kituose forumuose.

14 STRAIPSNIS

Darnus vystymasis

1. Šalys palankiai vertina Jungtinių Tautų Generalinėje Asamblėjoje priimtą Darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m. ir jos darnaus vystymosi tikslus (toliau – DVT) ir įsipareigoja aktyviai siekti jų įgyvendinimo nacionaliniu ir tarptautiniu lygmenimis.
2. Jos susitaria, kad svarbu panaikinti visų formų skurdą ir suderintai bei integruotai užtikrinti darnų vystymąsi, atsižvelgiant į jo ekonominį, socialinį ir aplinkos aspektus. Šiuo tikslu jos dar kartą patvirtina įsipareigojimą įgyvendinti Darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m., atsižvelgdamos į savo atitinkamus pajėgumus ir aplinkybes.

3. Šalys pripažįsta, kad siekiant sėkmingai užtikrinti darnų vystymąsi būtina įgyvendinti visus 17 Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. darnaus vystymosi tikslų. Kad juos pasiektų, jos susitaria keistis nuomonėmis dėl geriausių būdų dirbti drauge, be kita ko:

- a) imtis veiksmų, kad būtų pašalintas skurdas, badas, neraštingumas ir silpna sveikata, ir visiems užtikrinti tvarų, įtraukų ir darnų ekonomikos augimą;
- b) skirti pakankamą dėmesį tam, kad visos aplinkos problemos, įskaitant klimato kaitos problemą, būtų sprendžiamos bendrai ir būtų skatinamas tausūs vandens, jūrų ir žemės ekosistemų valdymas ir naudojimas;
- c) dirbti drauge įgalinant moteris, mažinant nelygybę tarp šalių ir šalių viduje, sudarant palankesnes sąlygas visiems kreiptis į teismą ir kuriant visų lygmenų atskaitingas, veiksmingas ir įtraukias institucijas.

4. Šalys susitaria užmegzti konkrečiai Darnaus vystymosi darbotvarkei iki 2030 m. skirtą dialogą, kad nustatytų būdus, kaip vykdydamos bendrą politinį dialogą jos galėtų pagerinti praktinį tarpusavio bendradarbiavimą. Šalys susitaria dėl kiekvienos dialogo sesijos darbotvarkės.

5. Šalys įsipareigoja stiprinti pasaulinę partnerystę, kuria siekiama vystymosi tikslų, skatinti politikos nuoseklumą visais lygmenimis ir sukurti visapusišką inovatyvų požiūrį į visų prieinamų viešųjų, privačiųjų, vidaus ir tarptautinių išteklių sutelkimą ir veiksmingą naudojimą, kaip nustatyta Adis Abebos vystymosi finansavimo veiksmų programoje.

6. Šalys pripažįsta, kad reikia nuolat stebėti Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. ir Adis Abebos vystymosi finansavimo veiksmų programos pažangą ir jas peržiūrėti pasauliniu lygmeniu, pasitelkiant JT aukšto lygio politinį forumą dėl darnaus vystymosi, be kita ko, dėl jų įgyvendinimo būdų, taip pat ir nacionaliniu bei regioniniu lygmenimis, kai tinkama.

7. Šalys dar kartą patvirtina poreikį, kad visos išsivysčiusios šalys skirtų 0,7 proc. savo bendrųjų nacionalinių pajamų oficialiai paramai vystymuisi, o besiformuojančios rinkos ekonomikos šalys ir didesnes nei vidutinės pajamas gaunančios šalys – nustatytų tikslus padidinti savo įnašus į tarptautinius viešuosius finansus.

III DALIS

BENDRADARBIAVIMAS IR SEKTORIŲ POLITIKOS DIALOGAS

I ANTRAŠTINĖ DALIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

15 STRAIPSNIS

Tikslai

1. Bendras bendradarbiavimo ir sektorių politikos dialogo pagal šį Susitarimą tikslas – stiprinti dvišalius Europos Sąjungos ir Kubos santykius numatant reikiamus išteklius, mechanizmus, priemones ir procedūras.
2. Šalys susitaria:
 - a) vykdyti bendradarbiavimo veiksmus, kuriais papildomos Kubos pastangos siekti ekonominiu ir socialiniu požiūriu darnaus vystymosi prioritetinėmis įvardytose ir šios dalies I–VI antraštinėse dalyse nustatytose srityse;

- b) skatinti įtraukų darnų vystymąsi stiprinant ekonomikos augimo, darbo vietų kūrimo, socialinės sanglaudos bei apsaugos ir aplinkos apsaugos tarpusavio papildomumą;
- c) padėti siekti Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. tikslų atliekant veiksmingus bendradarbiavimo veiksmus;
- d) skatinti abipusį pasitikėjimą reguliariai keičiantis nuomonėmis ir nustatant bendradarbiavimo pasaulinės reikšmės klausimais, kurie svarbūs abiem Šalims, sritis.

16 STRAIPSNIS

Principai

1. Bendradarbiavimu remiamos ir papildomos Šalių pastangos įgyvendinti savoje vystymosi politikoje ir strategijose nustatytus prioritetus.
2. Bendradarbiavimas yra Šalių dialogo rezultatas.
3. Bendradarbiavimo veiksmai nustatomi dvišaliu ir regioniniu lygmenimis ir papildo vieni kitus, kad būtų remiami šiame Susitarime nustatyti tikslai.
4. Šalys skatina visų susijusių subjektų dalyvavimą jų vystymosi politikoje ir jų bendradarbiavimą, kaip numatyta šiame Susitarime.

5. Šalys bendradarbiavimo veiksmingumą didina veikdamos pagal abiem pusėms priimtinus susitarimus ir atsižvelgdamos į daugiašališkai sutartus tarptautinius įsipareigojimus. Jos skatina paramos teikėjų veiklos derinimą, reguliavimą ir koordinavimą ir abipusių įsipareigojimų, susijusių su bendradarbiavimo veikla, įgyvendinimą.
6. Šalys susitaria, kad planuodamos bendradarbiavimo veiklą atsižvelgs į skirtingą savo išsivystymo lygį.
7. Šalys susitaria užtikrinti skaidrų ir atskaitingą sutarties veiksmams skirtų finansinių išteklių valdymą.
8. Šalys susitaria, kad bendradarbiavimas pagal šį Susitarimą vykdomas laikantis tuo tikslu jų nustatytos atitinkamos tvarkos.
9. Bendradarbiavimu siekiama darnaus vystymosi ir nacionalinių, regioninių ir vietos pajėgumų didinimo, siekiant ilgalaikio tvarumo.
10. Bendradarbiaujant atsižvelgiama į visus kompleksinius klausimus.

17 STRAIPSNIS

Sektorių politikos dialogas

1. Šalys siekia vykdyti sektorių politikos dialogą abiem pusėms svarbiose srityse. Toks dialogas galėtų apimti:
 - a) keitimąsi informacija apie politikos formulavimą ir planavimą susijusiuose sektoriuose;
 - b) keitimąsi nuomonėmis dėl Šalių teisinės sistemos derinimo su tarptautinėmis taisyklėmis ir standartais ir tokių taisyklių bei standartų įgyvendinimo;
 - c) dalijimąsi geriausia praktika, kiek tai susiję su sektorių politikos formulavimu, politikos koordinavimu ir valdymu ar konkrečių sektorių problemomis.
2. Šalys siekia, kai tinkama, savo sektorių politikos dialogą sustiprinti konkrečiomis bendradarbiavimo priemonėmis.

18 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimo sąlygos ir tvarka

1. Šalys susitaria plėtoti savo bendradarbiavimą laikydamosi toliau nurodytų sąlygų ir tvarkos:
 - a) techninė ir finansinė pagalba, dialogas, keitimasis nuomonėmis ir informacija kaip priemonės, padedančios siekti šio susitarimo tikslų įgyvendinimo;
 - b) jų dvišalio bendradarbiavimo plėtotę pagal sutartus prioritetus, kuriais toliau vykdomos ir papildomos Kubos vystymosi strategijos ir politika;
 - c) Kubos dalyvavimo ES regioninio bendradarbiavimo programose skatinimas;
 - d) Kubos dalyvavimo ES teminėse bendradarbiavimo programose skatinimas;
 - e) Kubos kaip asocijuotosios partnerės dalyvavimo Europos Sąjungos bendrosiose programose skatinimas;
 - f) Šalių tarpusavio bendradarbiavimo ir bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis bendro intereso srityse skatinimas;
 - g) inovatyvaus bendradarbiavimo ir finansavimo sąlygų bei priemonių skatinimas, siekiant pagerinti bendradarbiavimo veiksmingumą;

- h) tolesnė praktinių jų abipusius interesus tenkinančio bendradarbiavimo galimybių analizė.
2. Europos Sąjunga praneša Kubai apie naujus mechanizmus ir priemones, kurie galėtų būti jai taikomi.
 3. ES humanitarinė pagalba bus teikiama remiantis bendrai nustatytais poreikiais ir laikantis humanitarinių principų gaivalinių ar kitų nelaimių atveju.
 4. Šalys bendrai parengia tinkamą darbo tvarką, kad užtikrintų veiksmingą ir efektyvų bendradarbiavimą. Tokia darbo tvarka gali prireikus apimti koordinavimo komiteto, kuris reguliariai susirinktų ir planuotų, koordinuotų ir sistemingai stebėtų visus bendradarbiavimo veiksmus ir informacijos ir ryšių veiksmus, kad didėtų visuomenės informuotumas apie Europos Sąjungos paramą tiems veiksams, įsteigimą.
 5. Kuba, pasitelkdama savo kompetentingus deleguotuosius subjektus:
 - a) vykdo visas importo procedūras netaikydama muitų ir kitų mokesčių su bendradarbiavimo veiksmais susijusioms prekėms ir priemonėms;
 - b) su sveikatos ir žemės ūkio institucijomis prireikus vykdo sanitarinės, veterinarinės ar fitosanitarinės kontrolės priemones; taip pat

- c) atlieka migracijos procedūras darbuotojams, vykstantiems į Kubą dėl sutartų bendradarbiavimo veiksmų, taip pat procedūras, susijusias su kitais laikino darbo leidimais ir leidimais gyventi Kuboje laikinai dirbantiems užsienio piliečiams.

19 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimo dalyviai

Šalys susitaria, kad bendradarbiavimas bus vykdomas įvairiems visuomenės dalyviams laikantis atitinkamos savi tvarkos, įskaitant:

- a) Kubos vyriausybės institucijas ir viešąsias įstaigas, kurias paskyrė tos institucijos;
- b) skirtingų lygmenų vietos institucijas;
- c) tarptautines organizacijas ir jų agentūras;
- d) Europos Sąjungos valstybių narių vystymosi agentūras; taip pat
- e) pilietinę visuomenę, įskaitant mokslo, technines, kultūros, menų, sporto, draugijų ir solidarumo asociacijas, socialines organizacijas, profesines sąjungas ir kooperatyvus.

20 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimo sektoriai

1. Šalys susitaria bendradarbiauti pirmiausia šios dalies I–VI antraštinėse dalyse išdėstytuose sektoriuose.
2. Šalys susitaria, kad nustatytini bendradarbiavimo veiksmai apima šias horizontaliąsias ir strategines vystymosi kryptis:
 - a) darnų vystymąsi;
 - b) žmogaus teises ir gerą valdymą;
 - c) aplinkos tvarumą;
 - d) nelaimių prevenciją;
 - e) lyčių aspektą;
 - f) pažeidžiamus asmenis;
 - g) nacionalinių pajėgumų kūrimą ir
 - h) žinių valdymą.

21 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimo ištekliai ir Šalių finansinių interesų apsauga

1. Siekdamos įgyvendinti šiame Susitarime nustatytus bendradarbiavimo tikslus ir atsižvelgdamos į savo turimus išteklius ir teisės aktus, Šalys susitaria skirti tinkamus išteklius, įskaitant finansinius išteklius.
2. Šalys naudojasi finansine parama, laikydamosi patikimo finansų valdymo principų, ir bendradarbiauja, siekdamos apsaugoti savo finansinius interesus. Šalys imasi veiksmingų sukčiavimo, korupcijos ir bet kokios kitos neteisėtos veiklos prevencijos ir kovos su ja priemonių, be kita ko, šio Susitarimo reglamentuojamose srityse teikdamos tarpusavio administracinę ir teisinę pagalbą. Visuose kituose Šalių sudaromuose susitarimuose ar finansavimo priemonėse nustatomos konkrečios finansinio bendradarbiavimo sąlygos, pagal kurias numatomi suderinti kontrolės veiksmai, kaip antai patikros vietoje, patikrinimai ir kovos su sukčiavimu veiksmai, kuriuos, be kita ko, vykdo Europos kovos su sukčiavimu tarnyba ir Kubos Respublikos generalinis auditorius.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

DEMOKRATIJA, ŽMOGAUS TEISĖS IR GERAS VALDYMAS

22 STRAIPSNIS

Demokratija ir žmogaus teisės

1. Atmindamos, kad už žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugą ir rėmimą visų pirma atsakingos vyriausybės, prisimindamos nacionalinių ir regioninių ypatybių ir įvairių istorinių, kultūrinių ir religinių aplinkybių svarbą ir pripažindamos, kad jų pareiga saugoti visas žmogaus teises ir pagrindines laisves, kad ir kokia jų politinė, ekonominė ir kultūrinė sistema, Šalys susitaria bendradarbiauti demokratijos ir žmogaus teisių srityje.
2. Šalys pripažįsta, kad demokratija grindžiama laisvai išreikšta žmonių valia nuspręsti savo politinę, ekonominę, socialinę ir kultūrinę sistemą ir visapusišku jų dalyvavimu visuose gyvenimo aspektuose.
3. Šalys susitaria bendradarbiauti, kad sustiprintų demokratiją ir savo gebėjimus įgyvendinti demokratijos ir žmogaus teisių, įskaitant mažumų teises, principus ir praktiką.

4. Bendradarbiavimas gali apimti, be kita ko, abiejų Šalių sutartą veiklą, kurios tikslas:
- a) gerbti Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją ir jos laikytis, taip pat remti ir saugoti visų pilietines, politines, ekonomines, socialines ir kultūrines teises;
 - b) visame pasaulyje sąžiningai ir teisingai, vienodomis sąlygomis ir skiriant vienodai dėmesio spręsti žmogaus teisių klausimus, pripažįstant, kad visos žmogaus teisės yra visuotinės, nedalomos, priklausomos viena nuo kitos ir tarpusavyje susijusios;
 - c) veiksmingai įgyvendinti tarptautinius žmogaus teisių dokumentus ir kiekvienai Šaliai taikomus neprivalomus protokolus, taip pat JT žmogaus teisių institucijų parengtas rekomendacijas, kurias Šalys priėmė;
 - d) žmogaus teisių rėmimą ir apsaugą įtraukti į vidaus politiką ir vystymosi planus;
 - e) didinti informuotumą ir skatinti švietimą žmogaus teisių, demokratijos ir taikos klausimais;
 - f) stiprinti demokratines ir su žmogaus teisėmis susijusias institucijas, taip pat teisines ir institucines žmogaus teisių rėmimo ir apsaugos sistemas;
 - g) plėtoti abiem pusėms svarbias bendras iniciatyvas susijusiuose daugiašaliuose forumuose.

23 STRAIPSNIS

Geras valdymas

1. Šalys susitaria, kad bendradarbiavimas gero valdymo srityje grindžiamas griežtu JT Chartijos ir tarptautinės teisės principų laikymusi.
2. Tokia bendradarbiavimo veikla gali apimti, be kita ko, abiejų Šalių sutartą veiklą, kurios tikslas:
 - a) gerbti teisinės valstybės principą;
 - b) remti skaidrias, atsakingas, veiksmingas, stabilias ir demokratiškas institucijas;
 - c) keistis patirtimi ir stiprinti su teisiniais klausimais ir teisminėmis funkcijomis susijusius gebėjimus;
 - d) keistis informacija apie teisinės sistemas ir teisės aktus;
 - e) skatinti keitimąsi geriausia praktika, susijusia su geru valdymu, atskaitingumu ir skaidriu valdymu visais lygmenimis;
 - f) kartu dirbti siekiant įtraukesnių politinių procesų, kurie iš tiesų leistų dalyvauti visiems piliečiams.

24 STRAIPSNIS

Institucijų ir teisinės valstybės stiprinimas

Šalys teikia ypatingą svarbą teisinės valstybės stiprinimui, įskaitant teisę kreiptis į teismą ir teisę į teisingą bylos nagrinėjimą, taip pat institucijų stiprinimui visais lygmenimis su teisėsauga ir teisingumo vykdymu susijusiose srityse.

25 STRAIPSNIS

Viešojo administravimo modernizavimas

Šalys susitaria viešojo administravimo modernizavimo tikslu bendradarbiauti, be kita ko:

- a) didinant organizacinį veiksmingumą;
- b) didinant institucijų paslaugų teikimo veiksmingumą;
- c) didinant skaidrų viešųjų išteklių valdymą ir atskaitomybę;
- d) dalijantis patirtimi, kaip pagerinti teisinę ir institucinę sistemą;
- e) stiprinant gebėjimus, be kita ko, formuoti, įgyvendinti ir vertinti politiką, kiek tai susiję su viešųjų paslaugų teikimu, skaitmenine valdžia ir kova su korupcija;

- f) keičiantis nuomonėmis ir geriausia praktika dėl viešųjų finansų valdymo;
- g) stiprinant decentralizacijos procesus, laikydamosi nacionalinių ekonominio ir socialinio vystymosi strategijų.

26 STRAIPSNIS

Konfliktų prevencija ir sprendimas

1. Šalys susitaria keistis su konfliktų prevencija ir sprendimu susijusia patirtimi ir geriausia praktika, remdamosi bendru susitarimu šalinti pagrindines konfliktų priežastis.
2. Bendradarbiavimu konfliktų prevencijos ir sprendimo srityje siekiama sustiprinti gebėjimus spręsti konfliktus, ir jis gali apimti, be kita ko, paramą tarpininkavimo, derybų ir susitaikymo procesams bei platesnio masto pastangoms remti pasitikėjimo ir taikos stiprinimą regioniniu ir tarptautiniu lygmenimis.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

TEISINGUMO SKATINIMAS, PILIEČIŲ SAUGUMAS IR MIGRACIJA

27 STRAIPSNIS

Asmens duomenų apsauga

1. Šalys susitaria bendradarbiauti, kad būtų užtikrinta aukšto lygio asmens duomenų apsauga laikantis daugiašališkai sutartų standartų ir kitų tarptautinių teisinių dokumentų ir praktikos.
2. Su asmens duomenų apsauga susijęs bendradarbiavimas gali apimti, be kita ko, gebėjimų stiprinimą, techninę pagalbą ir keitimąsi informacija, kaip susitarė abi Šalys.

28 STRAIPSNIS

Neteisėti narkotikai

1. Šalys bendradarbiauja, siekdamos užtikrinti visapusišką, integruotą ir suderintą požiūrį į pasaulinės narkotikų problemos prevenciją ir sprendimą, ir imasi efektyvių veiksmų ir jų koordinavimo tarp kompetentingų institucijų, visų pirma sveikatos, švietimo, teisėsaugos, muitinės, socialinių reikalų, teisingumo ir vidaus reikalų srityse, kad būtų panaikinta ar kuo labiau sumažinta gamyba ir pasiūla, prekyba, paklausa ir laikymas pagal vidaus teisės aktus dėl neteisėtų narkotikų ir tinkamai laikantis žmogaus teisių. Tokiu bendradarbiavimu taip pat siekiama sumažinti neteisėtų narkotikų poveikį, padėti nukentėjusiesiems ir nediskriminuojant jiems suteikti visapusišką gydymą, spręsti naujų psichoaktyviųjų medžiagų gamybos ir naudojimo problemą ir užtikrinti veiksmingesnę narkotikų prekursorių naudojimo neteisėtai narkotinių ir psichotropinių medžiagų gamybai prevenciją.

2. Šalys susitaria dėl bendradarbiavimo priemonių minėtiems tikslams pasiekti. Veiksmai grindžiami bendrai sutartais principais, laikantis susijusių tarptautinių konvencijų, visų pirma trijų pagrindinių JT narkotikų kontrolės konvencijų (1961 m., 1971 m. ir 1988 m.), Politinės deklaracijos ir Deklaracijos dėl narkotikų paklausos mažinimo gairių, patvirtintų 1998 m. birželio mėn. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos specialiojoje sesijoje dėl narkotikų, Politinės deklaracijos bei Veiksmų plano, priimtų 2009 m. kovo mėn. Jungtinių Tautų Narkotinių medžiagų komisijos 52-osios sesijos aukšto lygio posėdyje ir 2016 m. balandžio mėn. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos specialiosios sesijos priimto baigiamojo dokumento pasaulinės narkotikų problemos klausimu.

3. Nedarant poveikio kitiems bendradarbiavimo mechanizmomams, Šalys susitaria šiuo tikslu tarpreregioniniu lygmeniu naudotis Europos Sąjungos ir Lotynų Amerikos bei Karibų regiono kovos su narkotikais koordinavimo ir bendradarbiavimo mechanizmu ir drauge stiprinti jo veiksmingumą.
4. Šalys taip pat susitaria bendradarbiauti, kad įveiktų su nusikaltimais susijusią prekybą narkotikais, ir geriau koordinuoti veiklą su susijusiomis tarptautinėmis institucijomis ir instancijomis, be kita ko, policijos ir teismų bendradarbiavimo srityje.
5. Šalys keisis patirtimi tokiose srityse kaip politikos, teisėkūros ir institucijų formavimas, darbuotojų mokymas, su narkotikais susiję moksliniai tyrimai, narkotikų vartojimo prevencija ir narkotikų vartotojų gydymas, reabilitacija ir socialinė reintegracija, siekdamos sušvelninti pasaulinės narkotikų problemos sveikatos ir socialines pasekmes.

29 STRAIPSNIS

Pinigų plovimas

1. Šalys sutaria bendradarbiauti, kad užkirstų kelią naudojimuisi jų finansų sistemomis, institucijomis ir tam tikromis nefinansinėmis įmonėmis ir profesijomis nusikalstamos veiklos, kaip antai neteisėtos prekybos narkotikais ir korupcijos, pajamoms plauti ir terorizmui finansuoti ir kovotų su tuo.

2. Abi Šalys tarpusavyje susitarusios sutinka keistis geriausia praktika, patirtimi, gebėjimų stiprinimo iniciatyvomis ir mokymu, susijusiais su technine ir administracine pagalba, kuria siekiama plėtoti ir įgyvendinti teisės aktus ir užtikrinti veiksmingą mechanizmą, skirtą kovai su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu, veikimą.

3. Svarbiausios bendradarbiavimo sritys yra:

- a) keitimasis susijusia informacija pagal atitinkamas Šalių teisinės sistemas;
- b) tinkamų standartų, skirtų kovai su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu ir atitinkančių standartus, kuriuos šioje srityje priėmė susijusios tarptautinės įstaigos, kaip antai, kai tinkama, Finansinių veiksmų darbo grupė ir Lotynų Amerikos finansinių veiksmų grupė, priėmimas ir veiksmingas įgyvendinimas.

30 STRAIPSNIS

Organizuotas nusikalstamumas

1. Šalys susitaria bendradarbiauti, kad užkirstų kelią organizuotiems nusikaltimams, įskaitant tarpvalstybinį organizuotą nusikalstamumą, ir finansiniams nusikaltimams ir juos įveiktų. Šiuo tikslu jos skatina dalytis geriausia praktika ir įgyvendinti susijusius sutartus tarptautinius standartus ir dokumentus, pavyzdžiui, Jungtinių Tautų konvenciją dėl tarptautinio organizuoto nusikalstamumo bei jos papildomus protokolus ir Jungtinių Tautų konvenciją prieš korupciją.

2. Šalys taip pat susitaria bendradarbiauti, kad pagerintų piliečių saugumą, visų pirma remdamos saugumo politiką ir strategijas. Tokiu bendradarbiavimu prisidedama prie nusikaltimų prevencijos, ir jis galėtų apimti tokią veiklą kaip policijos ir teisminių institucijų regioninio bendradarbiavimo projektai, mokymo programos ir dalijimasis geriausia praktika nusikaltėlių profiliavimo srityje. Bendradarbiavimas, be kita ko, taip pat apima dalijimąsi nuomonėmis apie teisinės sistemas bei administracinę ir techninę pagalbą, kuria siekiama stiprinti teisėsaugos institucijų institucinius ir operacinius gebėjimus, ir dalijimąsi informacija ir priemonėmis, kad būtų sustiprintas su tyrimais susijęs bendradarbiavimas.

31 STRAIPSNIS

Kova su korupcija

1. Šalys bendradarbiauja siekdamos įgyvendinti ir skatinti susijusius tarptautinius standartus ir dokumentus, pavyzdžiui, Jungtinių Tautų konvenciją prieš korupciją.
2. Šalys bendradarbiauja visų pirma siekdamos:
 - a) pagerinti organizacinį veiksmingumą ir užtikrinti skaidrų viešųjų išteklių valdymą ir atskaitomybę, kartu dalyvaujant atitinkamoms institucijoms, sukurtoms kovoti su korupcija;
 - b) keistis geriausia praktika, kaip stiprinti susijusias institucijas, įskaitant teisėsaugos institucijas ir teismus;

- c) užkirsti kelią korupcijai ir kyšininkavimui tarptautiniuose sandoriuose;
- d) įvertinti kovos su korupcija politikos įgyvendinimą vietos, regioniniu, nacionaliniu ir tarptautiniu lygmenimis pasitelkiant JT konvencijos prieš korupciją įgyvendinimo peržiūros mechanizmą;
- e) skatinti veiklą, kuria skatinama skaidrumo kultūra, teisėtumas ir keičiamas žmonių požiūris į korupciją;
- f) skatinti geriausią praktiką, stiprinti gebėjimus ir taip sudaryti palankesnes sąlygas nustatyti ir susigražinti turtą.

32 STRAIPSNIS

Neteisėta prekyba šaulių ir lengvaisiais ginklais

1. Šalys susitaria bendradarbiauti siekdamos užkirsti kelią neteisėtai prekybai šaulių ir lengvaisiais ginklais bei jų dalimis, komponentais bei šaudmenimis ir su tuo kovoti, ir tuo tikslu įgyvendinti JT veiksmų programos dėl neteisėtos prekybos šaulių ir lengvaisiais ginklais visais jos aspektais prevencijos, kovos su ja ir jos panaikinimo pripažintą sistemą. Šiomis aplinkybėmis jos susitaria bendradarbiauti, kad pasidalytų patirtimi ir mokytų kompetentingas institucijas, įskaitant muitinę, policiją ir kontrolės institucijas.

2. Kaip nurodyta 1 dalyje paminėtoje JT veiksmų programoje, Šalys šiomis aplinkybėmis, be kita ko, dar kartą patvirtina prigimtine individualios ar kolektyvinės savigynos teisę pagal JT Chartijos 51 straipsnį ir kiekvienos valstybės teisę gaminti, importuoti ir saugoti šaulių ir lengvuosius ginklus savigynos ir saugumo tikslais ir užtikrinant jos gebėjimus dalyvauti taikos palaikymo operacijose pagal JT Chartiją ir remiantis kiekvienos iš Šalių sprendimu.

33 STRAIPSNIS

Kova su terorizmu

1. Šalys bendradarbiaus kovos su terorizmu srityje įgyvendindamos 8 straipsnyje nustatytą tvarką ir standartus.
2. Šalys taip pat bendradarbiauja siekdamos užtikrinti, kad bet kuris asmuo, dalyvaujantis finansuojant, planuojant, rengiant ar vykdant teroro aktus arba juos remiantis, būtų patrauktas atsakomybėn. Šalys susitaria, kad su terorizmu kovojama laikantis susijusių Jungtinių Tautų rezoliucijų ir kartu gerbiant Šalių suverenumą, tinkamą teisinį procesą, žmogaus teises ir pagrindines laisves.
3. Šalys susitaria bendradarbiauti, kad užkirstų kelią teroro aktams ir neleistų jų vykdyti, vykdydamos policijos ir teismų bendradarbiavimą.

4. Šalys, įsipareigojusios laikytis JT pasaulinės kovos su terorizmu strategijos, turėtų skatinti jos suderintą įgyvendinimą ir susitarti joje nurodytus veiksmus vykdyti kuo veiksmingiau, kad panaikintų terorizmo grėsmę.
5. Šalys taip pat susitaria bendradarbiauti Jungtinėse Tautose, kad būtų pabaigtas rengti susitarimo dėl Bendrosios konvencijos dėl tarptautinio terorizmo projektas.

34 STRAIPSNIS

Migracija, prekyba žmonėmis ir neteisėtas migrantų gabenimas

1. Bendradarbiavimas grindžiamas Šalių konsultacijomis dėl jų poreikių ir pozicijų ir įgyvendinamas laikantis Šalių teisinių sistemų. Daugiausia dėmesio bus skiriama:
 - a) pagrindinėms migracijos priežastims;
 - b) tarptautinės apsaugos srities nacionalinių teisės aktų ir praktikos plėtotei ir įgyvendinimui, laikantis tarptautinės teisės principų ir normų, įskaitant tarptautinės apsaugos principą tais atvejais, kai jis taikomas;
 - c) leidimo atvykti į šalį taisyklėms, į šalį įleistų asmenų teisėms ir padėčiai, vienodam požiūriui į teisėtai šalyje gyvenančius asmenis ir jų integracijai, teisėtų migrantų švietimui ir mokymui, taip pat priemonėms, skirtoms kovai su rasizmu ir ksenofobija, bei visoms nuostatoms, susijusioms su migrantų žmogaus teisėmis;

- d) mechanizmų ir politikos, kuriais sudaromos palankesnės piniginių perlaidų sąlygos, vertinimui;
- e) keitimuisi nuomonėmis ir geriausia praktika ir diskusijoms bendro intereso klausimais, susijusiais su apykaitine migracija ir protų nutekėjimo prevencija;
- f) keitimuisi patirtimi ir geriausia praktika, techniniam, technologiniam, operaciniam ir teismų bendradarbiavimui, kai tai tinkama ir abiem pusėms priimtina, srityse, susijusiose su kova su prekyba žmonėmis ir neteisėtu migrantų gabenimu, įskaitant kovą su prekiautojų žmonėmis bei neteisėtai žmones gabenančių asmenų tinklais ir nusikalstamomis organizacijomis ir apsaugos, pagalbos ir paramos nuo tokių nusikaltimų nukentėjusiems asmenims užtikrinimą;
- g) neteisėtai kitos Šalies teritorijoje gyvenančių asmenų grąžinimui žmoniškomis, saugiomis ir oriomis sąlygomis, visapusiškai gerbiant jų žmogaus teises, taip pat jų savanoriško grįžimo skatinimui ir tokių asmenų readmisijai pagal 2 dalį;
- h) pagalbiniams priemonėms, kuriomis siekiama tvarios sugrįžusių asmenų reintegracijos.

2. Siekdamas bendradarbiauti, kad užkirstų kelią neteisėtai imigracijai ir ją kontroliuotų, ir nedarydamas poveikio poreikiui apsaugoti nuo prekybos žmonėmis nukentėjusius asmenis, Šalys taip pat susitaria:

- a) paprašytos nedelsiant ir be papildomų formalumų, kai tapatybė nustatyta, nustatyti galimų savo piliečių tapatybę ir atgal priimti savo piliečius, neteisėtai esančius Europos Sąjungos valstybės narės ar Kubos teritorijoje, laikydamosi nustatyto termino ir Europos Sąjungos valstybių narių ir Kubos taikytiniais migracijos srities teisės aktais nustatytų taisyklių ir procedūrų;

b) tuo tikslu suteikti sugrąžintiniems savo piliečiams tinkamus tapatybės dokumentus.

3. Šalys susitaria paprašytos kuo greičiau pradėti derybas dėl susitarimo, kuriuo bus nustatyti konkretūs Europos Sąjungos valstybių narių ir Kubos įsipareigojimai migracijos klausimais, įskaitant readmisiją.

35 STRAIPSNIS

Konsulinė apsauga

Kuba sutinka, kad bet kurios atstovaujamos Europos Sąjungos valstybės narės diplomatinės ir konsulinės institucijos teikia apsaugą visiems kitos valstybės narės, kuri neturi nuolatinės atstovybės, faktiškai galinčios tuo atveju užtikrinti konsulinę apsaugą, piliečiams, taikant tokias pat sąlygas kaip ir tos Europos Sąjungos valstybės narės piliečiams.

36 STRAIPSNIS

Pilietinė visuomenė

Šalys pripažįsta pilietinės visuomenės, be kita ko, akademinės visuomenės, idėjų institutų ir žiniasklaidos, galimą indėlį įgyvendinant šio Susitarimo tikslus. Jos susitaria skatinti veiksmus, kuriais remiamas didesnis pilietinės visuomenės dalyvavimas formuluojant ir įgyvendinant susijusius vystymosi ir sektorių bendradarbiavimo veiksmus, įskaitant pajėgumų stiprinimą.

IV ANTRAŠTINĖ DALIS

SOCIALINIS VYSTYMASIS IR SOCIALINĖ SANGLAUDA

37 STRAIPSNIS

Socialinis vystymasis ir socialinė sanglauda

1. Šalys, pripažindamos, kad socialinis vystymasis turėtų vykti kartu su ekonominiu vystymusi, susitaria bendradarbiauti ir stiprinti socialinę sanglaudą mažindamos skurdą, neteisybę, nelygybę ir socialinę atskirtį, visų pirma siekdamos įgyvendinti Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. tikslus ir tarptautiniu mastu sutartą tikslą – remti deramą darbą visiems. Siekdamos įgyvendinti šiuos tikslus Šalys sutelkia daug finansinių išteklių, panaudodamos tiek bendradarbiavimo, tiek vidaus išteklius.
2. Šiuo tikslu Šalys bendradarbiauja siekdamos skatinti geriausią praktiką ir keistis jos pavyzdžiais, susijusiais su:
 - a) ekonomine politika su socialine vizija, kuria siekiama glaudesnės visuomenės ir geresnio pajamų paskirstymo ir taip mažinama nelygybė ir neteisingumas;
 - b) prekybos ir investicijų politika, atsižvelgiant į prekybos ir darnaus vystymosi, sąžiningos prekybos, kaimo ir miesto valstybinių ir privačių įmonių bei jų atstovų organizacijų plėtros ir įmonių socialinės atsakomybės sąsajas;

- c) nešališka ir aiškia fiskaline politika, kuria užtikrinamas geresnis turto perskirstymas ir tinkamo dydžio socialinės išlaidos;
- d) veiksmingomis viešosiomis socialinėmis išlaidomis, susijusiomis su aiškiai nurodytais socialiniais tikslais, vadovaujantis į rezultatus orientuotu požiūriu;
- e) veiksmingos socialinės politikos ir vienodų galimybių naudotis įvairių sektorių, pavyzdžiui, švietimo, sveikatos, mitybos, sanitarijos, būsto, teisingumo ir socialinės apsaugos, socialinėmis paslaugomis, stiprinimu ir konsolidavimu;
- f) užimtumo politika, nukreipta į deramą darbą visiems laikantis tarptautinių ir nacionalinių darbo standartų, ir ekonominių galimybių kūrimą, ypač daug dėmesio skiriant neturtingiausioms ir pažeidžiamiausioms grupėms ir ypač nepalankioje padėtyje esantiems regionams;
- g) įtraukesnėmis ir visapusiškesnėmis socialinės apsaugos sistemomis, be kita ko, pensijų, sveikatos, nelaimingų atsitikimų ir nedarbo, remiantis solidarumo ir nediskriminavimo principais;
- h) strategijomis ir politika, kuriomis kovojama su ksenofobija ir diskriminacija dėl, be kita ko, lyties, rasės, tikėjimo, etninės kilmės ar negalios;
- i) jaunimui skirta konkrečia politika ir programomis, kuriomis skatinama visiška jaunimo integracija į ekonominį, politinį ir socialinį gyvenimą.

3. Šalys susitaria skatinti keitimąsi informacija patirtimi socialinio vystymosi bei vidaus planų ar programų sanglaudos aspektų srityse.

38 STRAIPSNIS

Užimtumas ir socialinė apsauga

Skatindamos užimtumą ir socialinę apsaugą Šalys susitaria bendradarbiauti vykdydamos veiksmus ir programas, kuriais visų pirma siekiama:

- a) visiems užtikrinti tinkamą darbą;
- b) kurti įtraukesnes ir gerai veikiančias darbo rinkas;
- c) išplėsti socialinės apsaugos aprėptį;
- d) skatinti socialinį dialogą;
- e) užtikrinti, kad būtų laikomasi pagrindinių darbo standartų, nustatytų Tarptautinės darbo organizacijos konvencijose;
- f) spręsti su neoficialia ekonomika susijusius klausimus;
- g) ypač daug dėmesio skirti palankių sąlygų neturinčioms grupėms ir kovai su diskriminacija;

- h) didinti žmogiškųjų išteklių kokybę gerinant švietimą ir mokymą, įskaitant veiksmingą profesinį mokymą;
- i) gerinti sveikatos ir saugumo sąlygas darbe, visų pirma stiprinant darbo inspekcijų veiklą ir remiant sveikatos ir saugos tobulinimą;
- j) skatinti darbo vietų kūrimą ir verslumą stiprinant institucinę sistemą, reikalingą įmonių kūrimui ir palankesnėms sąlygoms gauti kreditą.

39 STRAIPSNIS

Švietimas

1. Šalys susitaria dalytis patirtimi ir geriausios praktikos pavyzdžiais siekdamos toliau plėtoti švietimą visais lygmenimis.
2. Šalys susitaria bendradarbiauti remdamos žmogiškųjų išteklių plėtrą visuose švietimo lygiuose, ypač aukštojo mokslo, įskaitant specialiuosius poreikius. Šalys skatina studentų, tyrėjų ir akademikų mainus pagal esamas programas ir stiprina gebėjimus siekdamos modernizuoti savo aukštojo mokslo sistemas.

40 STRAIPSNIS

Visuomenės sveikata

1. Šalys susitaria bendradarbiauti bendro intereso srityse, susijusiose su sveikatos sektoriumi, ypač moksliniais tyrimais, sveikatos priežiūros sistemos valdymu, mityba, vaistais, profilaktine medicina, seksualine ir reprodukcinė sveikata, įskaitant užkrečiamųjų ligų (kaip antai ŽIV / AIDS), neužkrečiamųjų ligų (kaip antai vėžio ar širdies ligų) ir kitų didelių grėsmių sveikatai (kaip antai dengė karštligės, čikungunijos, Zikos viruso) prevenciją ir kontrolę. Be to, Šalys susitaria bendradarbiauti skatindamos įgyvendinti tarptautinius sveikatos srities susitarimus, kurių šalimis jos yra.
2. Šalys susitaria ypatingą dėmesį skirti įgyvendinamiems visuomenės sveikatos srities regionų veiksams ir programoms.

41 STRAIPSNIS

Vartotojų apsauga

Šalys susitaria bendradarbiauti vartotojų apsaugos klausimais siekdamos apsaugoti žmonių sveikatą ir vartotojų interesus.

42 STRAIPSNIS

Kultūra ir paveldas

1. Šalys įsipareigoja skatinti bendradarbiavimą kultūros srityje, įskaitant kultūros paveldą, deramai atsižvelgdamos į kultūrų įvairovę. Laikantis Šalių teisės aktų, bendradarbiaujant stiprinamas tarpusavio supratimas ir kultūrų dialogas ir skatinami subalansuoti kultūriniai mainai ir ryšiai su atitinkamais subjektais, įskaitant abiejų Šalių pilietinės visuomenės organizacijas.
2. Šalys skatina bendradarbiavimą meno, literatūros ir muzikos srityse, įskaitant dalijimąsi patirtimi.
3. Šalių bendradarbiavimas vyksta pagal atitinkamas vidaus autorių teisių ir kitas kultūros srities nuostatas, taip pat pagal tarptautinius susitarimus, kurių šalimis jos yra.
4. Šalys susitaria skatinti bendradarbiavimą dėl paveldo atkūrimo ir tvaraus valdymo. Bendradarbiavimas apima, be kita ko, gamtos ir kultūros materialiojo ir nematerialiojo paveldo saugojimą ir puoselėjimą, įskaitant neteisėtos prekybos kultūros paveldu prevenciją ir kovos su tuo veiksmus, pagal susijusius tarptautinius dokumentus.
5. Šalys susitaria skatinti bendradarbiavimą audiovizualiniame ir žiniasklaidos sektoriuose, įskaitant radiją ir spaudą, vykdydamos bendras mokymų iniciatyvas, taip pat audiovizualinio turinio kūrimo, gamybos ir platinimo veiklą, įskaitant švietimo ir kultūros srityse.

6. Siekdamas remti kultūrų įvairovę, Šalys skatina koordinuoti veiklą su UNESCO, be kita ko, konsultuodamosi dėl UNESCO konvencijos dėl kultūrų raiškos įvairovės ir apsaugos skatinimo ratifikavimo ir įgyvendinimo. Be to, bendradarbiavimu siekiama skatinti kultūrų įvairovę.

43 STRAIPSNIS

Pažeidžiami asmenys

1. Šalys susitaria, kad bendradarbiavimu pažeidžiamų asmenų labai pirmenybę teikia priemonėms, įskaitant novatorišką politiką ir projektus, susijusioms su pažeidžiamais asmenimis. Bendradarbiavimu turėtų būti siekiama skatinti žmogaus socialinę raidą, pagerinti gyvenimo sąlygas ir skatinti visišką integraciją į visuomenę.
2. Bendradarbiavimas apima keitimąsi patirtimi žmogaus teisių apsaugos klausimais, politikos, kuria užtikrinamos lygios galimybės pažeidžiamiems asmenims, skatinimą ir įgyvendinimą, ekonominių galimybių kūrimą ir konkrečios socialinės politikos, kuria siekiama plėtoti žmogiškuosius gebėjimus, pasitelkiant švietimą ir mokymą, galimybes gauti pagrindines socialines paslaugas, socialinės apsaugos tinklus ir teisingumą, skatinimą, ypatingą dėmesį skiriant, be kita ko, neįgaliesiems ir jų šeimoms, vaikams ir vyresnio amžiaus žmonėms.

44 STRAIPSNIS

Lyčių aspektas

1. Šalys susitaria bendradarbiavimu stiprinti politiką, programas ir mechanizmus, kuriais užtikrinamos, gerinamos ir plėtojamos lygios vyrų ir moterų galimybės ir dalyvavimas visose politinio, ekonominio, socialinio ir kultūrinio gyvenimo srityse, visų pirma siekdamos veiksmingai įgyvendinti Konvenciją dėl visų formų moterų diskriminacijos panaikinimo ir Pekino deklaraciją ir veiksmų platformą. Prireikus imamasi pozityvių moterų rėmimo veiksmų.
2. Bendradarbiavimu skatinama visose atitinkamose srityse, įskaitant viešąją politiką, vystymosi strategijas ir veiklą bei jų poveikio vertinimo rodiklius, atsižvelgti į lyties aspektą.
3. Bendradarbiavimas taip pat suteikia daugiau galimybių tiek vyrams, tiek moterims naudotis visomis paslaugomis ir ištekliais ir drauge visapusiškai naudotis pagrindinėmis teisėmis, pavyzdžiui, susijusiomis su švietimu, sveikata, profesiniu mokymu, užimtumo galimybėmis, politinių sprendimų priėmimu, valdžios struktūromis ir privačiomis įmonėmis.
4. Ypač daug dėmesio skiriama programoms, kuriomis siekiama užkirsti kelią visų formų smurtui prieš moteris ir su juo kovoti.

45 STRAIPSNIS

Jaunimas

1. Bendradarbiaudamos Šalys remia visas atitinkamas politikos sritis, susijusias su jaunimu. Tai apima paramą mokymui ir užimtumui, šeimos politikai ir švietimui, taip pat daugiau suteikiamų įsidarbinimo galimybių jaunimui ir skatinimą keistis patirtimi, susijusia su nepilnamečių nusikalstamumo prevencijos ir grįžimo į ekonominį ir socialinį gyvenimą programomis.
2. Šalys susitaria skatinti aktyvų jaunimo dalyvavimą visuomenės gyvenime, įskaitant politikos, kuria remiamas jaunimo vystymasis ir daromas poveikis jo gyvenimui, formavimą.
3. Abi pusės susitaria skatinti įgyvendinti programas, skirtas jaunimo organizacijų bendradarbiavimui remti, įskaitant mainų programas.

46 STRAIPSNIS

Vietos bendruomenės vystymasis

1. Šalys susitaria bendradarbiauti skatindamos darnų vietos bendruomenių vystymąsi, taikydamos integruotus veiksmus, kuriais skatinamos įvairių vietos ekonominės plėtros lyderių iniciatyvos ir skatinama įsisavinti esamus išteklius vietos bendruomenės lygmeniu.

2. Bendradarbiavimas galėtų remti tokias priemones kaip:
 - a) vietos iniciatyvas pagal atitinkamą teritorijos strateginį planą;
 - b) vietos gamybos subjektų ir paslaugų teikėjų ekonomikos valdymo gebėjimų stiprinimą.

V ANTRAŠTINĖ DALIS

APLINKA, NELAIMIŲ RIZIKOS VALDYMAS IR KLIMATO KAITA

47 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas aplinkos ir klimato kaitos klausimais

1. Siekdamos darnaus vystymosi Šalys susitaria bendradarbiauti, kad apsaugotų ir pagerintų aplinkos kokybę vietos, regioniniu ir pasauliniu lygmenimis.
2. Šalys, atsižvelgdamos į šio Susitarimo poveikį, deramai atsižvelgia į vystymosi ir aplinkos ryšį. Šalys siekia pasinaudoti švarių technologijų teikiamomis investicijų galimybėmis.

3. Bendradarbiaujant taip pat skatinama pažanga atitinkamose tarptautinėse konferencijose ir veiksmingai įgyvendinami daugiašaliai susitarimai ir juose nustatyti principai, susiję su tokiais sritimis kaip biologinė įvairovė, klimato kaita, dykumėjimas, sausra ir cheminių medžiagų valdymas.

4. Bendradarbiavimu visų pirma siekiama:

- a) išsaugoti ir tvariai valdyti gamtos išteklius, biologinę įvairovę ir ekosistemas, įskaitant miškus ir žvejybos rajonus, taip pat su jais susijusias paslaugas;
- b) kovoti su gėlo ir jūrų vandens, oro ir dirvožemio tarša, be kita ko, užtikrinant tinkamą atliekų, nuotekų, cheminių ir kitų pavojingų medžiagų tvarkymą;
- c) spręsti visuotinius klausimus, pavyzdžiui, klimato kaitos, ozono sluoksnio ardymo, dykumėjimo ir sausrų, miškų naikinimo, pakrančių zonų apsaugos, biologinės įvairovės išsaugojimo ir biologinės saugos.

5. Tokiu būdu bendradarbiaujant siekiama skatinti bendras klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos iniciatyvas, įskaitant politikos, kuria siekiama spręsti klimato kaitos klausimus, stiprinimą.

6. Bendradarbiavimas gali apimti tokias priemones kaip:
- a) dialogo politikos klausimais skatinimas ir jo įgyvendinimas, keitimasis informacija ir patirtimi, susijusia su aplinkos teisės aktais, techninėmis taisyklėmis, švaresne gamyba ir geriausia aplinkos apsaugos praktika, taip pat pajėgumų stiprinimas siekiant stiprinti aplinkos apsaugos valdymo, stebėsenos ir kontrolės sistemas visuose sektoriuose visuose valstybės valdymo lygmenyse;
 - b) tvarių švarių technologijų ir praktinės patirties, įskaitant inovacijų ir aplinkos apsaugos paskatas ir mechanizmus, perdavimas ir naudojimas;
 - c) aplinkosaugos aspektų integravimas į kitas politikos sritis, įskaitant žemėtvarką;
 - d) tvarios gamybos ir vartojimo skatinimas, įskaitant tvarų ekosistemų, paslaugų ir prekių naudojimą;
 - e) sąmoningumo aplinkos klausimais propagavimas ir švietimas bei didesnis pilietinės visuomenės, visų pirma vietos bendruomenių, dalyvavimas įgyvendinant aplinkos apsaugos ir darnaus vystymosi iniciatyvas;
 - f) regioninio bendradarbiavimo aplinkos apsaugos srityje skatinimas ir rėmimas;
 - g) parama įgyvendinant ir vykdant daugiašalius aplinkos apsaugos susitarimus, kurių šalimis Šalys yra.

48 STRAIPSNIS

Nelaimių rizikos valdymas

1. Šalys pripažįsta poreikį valdyti visą nelaimių riziką, darančią poveikį vienos ar daugiau valstybių teritorijoje. Šalys patvirtina bendrą įsipareigojimą gerinti prevencijos, poveikio švelninimo, pasirengimo, atsako ir atkūrimo priemones, siekdamas padidinti savo visuomenės ir infrastruktūros atsparumą, ir bendradarbiauti, kai tinkama, dvišaliu ir daugiašaliu politiniais lygmenimis, kad nelaimių rizikos valdymo rezultatai būtų geresni.
2. Šalys susitaria, kad bendradarbiaujant nelaimių rizikos valdymo srityje siekiama mažinti pažeidžiamumą ir riziką, didinti stebėsenos ir išankstinio perspėjimo pajėgumus ir padidinti Kubos atsparumą nelaimėms, be kita ko, remiant vidaus pastangas, taip pat regioninę sistemą, skirtą pažeidžiamumui mažinti ir reagavimui į nelaimes gerinti, siekiant stiprinti regionų mokslinius tyrimus ir skleisti geriausią praktiką, remiantis įgyta nelaimių rizikos mažinimo, pasirengimo, planavimo, prevencijos, poveikio švelninimo, atsako ir atkūrimo patirtimi.

49 STRAIPSNIS

Vanduo ir sanitarinės priemonės

1. Šalys pripažįsta poreikį užtikrinti vandens tiekimo ir sanitarijos priemonių prieinamumą visiems ir tvarų valdymą ir todėl susitaria bendradarbiauti, be kita ko, tokiais klausimais:

- a) veiksmingo vandens tiekimo ir sanitarijos tinklų valdymo gebėjimų stiprinimas;
 - b) vandens kokybės poveikis sveikatos rodikliams;
 - c) su vandens kokybe susijusios technologijos modernizavimas nuo stebėsenos iki laboratorijų;
 - d) švietimo programos, kuriomis skatinamas poreikis išsaugoti, racionaliai naudoti ir integruotai valdyti vandens išteklius.
2. Šalys susitaria ypatingą dėmesį skirti šios srities regionų veiksmams ir bendradarbiavimo programoms.

VI ANTRAŠTINĖ DALIS

EKONOMINĖ PLĖTRA

50 STRAIPSNIS

Žemės ūkis, kaimo plėtra, žuvininkystė ir akvakultūra

1. Šalys susitaria bendradarbiauti žemės ūkio, kaimo plėtros, žuvininkystės ir akvakultūros srityse, be kita ko:
- a) gerinti našumą ir gamybą;

- b) gerinti žemės ūkio, žuvininkystės ir akvakultūros produktų kokybę;
- c) vystyti miesto ir priemiesčių žemės ūkį;
- d) stiprinti gamybos grandines;
- e) vykdyti kaimo plėtrą;
- f) skatinti sveikos mitybos įpročius, siekiant pagerinti mitybos lygį;
- g) plėtoti žemės ūkio ir žuvininkystės rinkas, didmenines rinkas ir finansinio kredito prieigą;
- h) skatinti kooperatyvų, mažų privačių ūkių ir nedidelės apimties žvejybos bendruomenių verslo plėtros paslaugas;
- i) plėtoti savo rinkas ir skatinti tarptautinius prekybos santykius;
- j) plėtoti ekologinę gamybą;
- k) plėtoti darnų žemės ūkį ir žemės ūkį, kuriame atsižvelgiama į aplinkosaugos reikalavimus ir uždavinius;
- l) remti mokslą, technologijas ir inovacijas, susijusias su žemės ūkiu ir kaimo plėtra, žuvininkyste ir akvakultūra, taip pat šių išteklių pramoninį perdirbimą;

- m) skatinti tausų žuvininkystės išteklių naudojimą ir valdymą;
- n) skatinti gerąją žuvininkystės valdymo praktiką;
- o) gerinti duomenų rinkimą, kad vertinant ir valdant žuvininkystės išteklius būtų atsižvelgta į naujausią turimą mokslinę informaciją;
- p) stiprinti žuvininkystės stebėsenos, kontrolės ir priežiūros sistemą;
- q) kovoti su neteisėta, nedeklaruojama ir nereguliuojama žvejybos veikla;
- r) stiprinti bendradarbiavimą siekiant užtikrinti didesnę pajėgumą sukurti pridėtinės vertės žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimo technologijas.

2. Bendradarbiavimas gali apimti, be kita ko, teikiamą techninę ekspertų pagalbą, paramą, gebėjimų stiprinimą ir keitimąsi informacija ir patirtimi. Šalys susitaria skatinti institucijų bendradarbiavimą ir sustiprinti bendradarbiavimą su tarptautinėmis organizacijomis ir su vidaus ir regioninėmis žuvininkystės valdymo organizacijomis.

3. Šalys skatina vietovėse, kuriose gali įvykti nelaimės, taikyti rizikos analizę ir tinkamas priemones, siekdamas padidinti atsparumą apsirūpinimo maistu saugumo srityje ir žemės ūkio bendradarbiavimo srityje.

51 STRAIPSNIS

Darnusis turizmas

1. Šalys pripažįsta turizmo sektoriaus svarbą socialinei ir ekonominei vietos bendruomenių plėtotei ir didelį abiejų regionų potencialą plėtoti turizmo verslą.
2. Šiuo tikslu jos susitaria bendradarbiauti skatinant darnųjį turizmą, visų pirma:
 - a) plėtoti politiką, kuria užtikrinama didžiausia socialinė ir ekonominė turizmo teikiama nauda;
 - b) kurti ir stiprinti turizmo produktus teikiant nefinansines ir mokymo paslaugas, techninę pagalbą ir paslaugas;
 - c) plėtojant turizmo sektorių atsižvelgti į aplinkos, kultūrinius ir socialinius aspektus, įskaitant kultūros paveldo ir gamtos išteklių apsaugą ir rėmimą;
 - d) įtraukti vietos bendruomenes į turizmo, visų pirma kaimo ir bendruomenių bei ekologiško turizmo, plėtotės veiklą;
 - e) rengti rinkodaros ir viešinimo strategijas, gerinti institucinius gebėjimus ir žmogiškuosius išteklius bei remti tarptautinius standartus;

- f) skatinti viešojo ir privačiojo sektorių bendradarbiavimą ir partnerystę;
- g) rengti vidaus ir regioninio turizmo plėtotos valdymo planus;
- h) skatinti informacinių technologijų naudojimą turizmo srityje.

52 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas mokslo, technologijų ir inovacijų srityse

1. Šalys siekia plėtoti mokslo, technologijų ir inovacijų pajėgumus, apimančius visą veiklą, susijusią su nustatytais mechanizmais arba abipusio intereso bendradarbiavimo susitarimais. Todėl Šalys skatina keitimąsi informacija ir mokslinių tyrimų subjektų dalyvavimą bei technologijų plėtrą, atsižvelgdamos į toliau nurodytą bendradarbiavimo veiklą, laikydamosi savo vidaus taisyklių:
 - a) keitimąsi informacija apie atitinkamą savo mokslo ir technologijų politiką;
 - b) bendrą mokslinių tyrimų ir plėtros veiklą, kuria siekiama skatinti mokslo pažangą ir technologijų perdavimą bei praktinę patirtį, be kita ko, naudojant informacines ir ryšių technologijas.

2. Daug dėmesio skiriama žmogiškojo potencialo didinimui, nes tai – ilgalaikis mokslinės ir technologinės kompetencijos pagrindas, ir tvarių Šalių mokslo ir technologijų bendruomenių ryšių kūrimui vidaus ir regionų lygmenimis. Todėl skatinami tyrėjų mainai ir dalijimasis gerąja mokslinių projektų praktika.
3. Mokslinių tyrimų centrai, aukštojo mokslo įstaigos ir kiti Europos Sąjungos ir Kubos suinteresuotieji subjektai kai tinkama bendradarbiauja mokslo, technologijų ir mokslinių tyrimų srityse.
4. Šalys susitaria naudotis įvairiomis priemonėmis, įskaitant mokymą, bendrus mokslinius tyrimus, stipendijas ir mainus, kad padidintų kvalifikuotos darbo jėgos kiekį ir kokybę.
5. Šalys skatina atitinkamus savo subjektus dalyvauti kitos Šalies mokslo ir technologijų programose, siekdamas keistis abipusiai naudingomis mokslo žiniomis ir laikydamosi atitinkamų savo nuostatų, reglamentuojančių trečiųjų šalių subjektų dalyvavimą.

53 STRAIPSNIS

Technologijų perdavimas

1. Pripažindamos, bendradarbiavimo ir techninės pagalbos svarbą technologijų perdavimo srityje, įskaitant automatizavimo procesus, Šalys susitaria bendradarbiauti skatindamos technologijų perdavimą per akademines ar profesines programas, skirtas žinioms tarp jų perduoti.
2. Europos Sąjunga lengvina ir skatina Kubos prieigą prie mokslinių tyrimų ir plėtros programų, skirtų, be kita ko, technologijų plėtrai.

54 STRAIPSNIS

Energija (įskaitant atsinaujinančiąją energiją)

1. Pripažindamos didėjančią atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir energijos vartojimo efektyvumo sprendimų svarbą darniam vystymuisi, Šalys susitaria, kad jų bendras tikslas – stiprinti bendradarbiavimą energijos srityje, visų pirma susijusį su, be kita ko, tvariais, švariais ir atsinaujinančiais energijos šaltiniais, energijos vartojimo efektyvumu, energijos taupymo technologija, kaimo vietovių elektrifikacija ir energetikos rinkų regionine integracija, kaip nurodė Šalys ir pagal jų vidaus teisės aktus.

2. Bendradarbiavimas gali apimti, be kita ko:

- a) politinį dialogą ir bendradarbiavimą energetikos sektoriuje, ypač energijos tiekimo gerinimą ir įvairinimą bei energijos rinkų gerinimą, įskaitant gamybą, perdavimą ir skirstymą;
- b) pajėgumų stiprinimo programas, technologijų perdavimą ir praktinę patirtį, įskaitant emisijų standartus energetikos sektoriuje, visų pirma susijusius su energijos vartojimo efektyvumu ir sektorių valdymu;
- c) energijos taupymo, energijos vartojimo efektyvumo, atsinaujinančiosios energijos naudojimo ir energijos gamybos bei vartojimo poveikio aplinkai, visų pirma biologinei įvairovei, miškininkystei ir žemės naudojimo pokyčiams, tyrimų skatinimą;
- d) atsinaujinančios energijos ir energijos vartojimo efektyvumo bandomųjų projektų vystymą, visų pirma saulės, vėjo, biomasės, vandens, jūros bangų ir potvynių bei atoslūgių energijos srityse;
- e) programas, skirtas gyventojų bendram informuotumui ir žinioms apie atsinaujinančiųjų išteklių energiją ir energijos vartojimo efektyvumą pagerinti;
- f) kietųjų ir skystųjų atliekų perdirbimą ir panaudojimą energetikoje.

55 STRAIPSNIS

Transportas

1. Šalys susitaria, kad bendradarbiaudamos transporto srityje didžiausią dėmesį skiria transporto ir susijusių infrastruktūros sistemų restruktūrizacijai ir modernizavimui, geresniam keleivių ir prekių judėjimui ir didesniai miesto, oro, jūrų, vidaus vandens, geležinkelių ir kelių transporto rinkų prieinamumui, tobulinant transporto valdymą veiklos ir administraciniu atžvilgiais ir skatinant aukštus veiklos standartus.
2. Bendradarbiavimą, be kitų dalykų, gali sudaryti:
 - a) keitimasis informacija apie Šalių politiką, ypač apie miesto transportą ir daugiarašio vežimo tinklų sujungimą ir sąveiką bei kitus abiem pusėms svarbius klausimus;
 - b) vidaus vandens kelių, kelių, geležinkelių, uostų ir oro uostų valdymas, įskaitant tinkamą atitinkamų valdžios institucijų bendradarbiavimą;
 - c) Europos technologijų įtraukimo į pasaulinę navigacijos palydovų sistemą ir miesto viešojo transporto centrų projektai;
 - d) saugos ir taršos prevencijos standartų tobulinimas, įskaitant bendradarbiavimą atitinkamuose tarptautiniuose forumuose, siekiant užtikrinti geresnį tarptautinių standartų laikymąsi;
 - e) aeronautikos ir jūrų transporto plėtotės skatinimo veikla.

56 STRAIPSNIS

Ekonominio ir socialinio modelio modernizavimas

1. Šalys susitaria plėtoti bendradarbiavimo veiksmus, kuriais siekiama sustiprinti ir modernizuoti Kubos viešąjį administravimą ir ekonomiką. Jos susitaria remti įmonių ir kooperatyvų plėtrą, ypatingą dėmesį skirdamos vietos plėtrai.
2. Šis bendradarbiavimas galėtų būti plėtojamas abipusio intereso srityse, pavyzdžiui:
 - a) makroekonominės politikos, įskaitant fiskalinę politiką;
 - b) statistikos;
 - c) prekybos informavimo sistemų;
 - d) prekybos lengvinimo priemonių;
 - e) kokybės sistemų ir standartų;
 - f) paramos vietos plėtros iniciatyvoms;
 - g) žemės ūkio pramonės vystymo;
 - h) valstybės kontrolės ir priežiūros;

i) įmonių, įskaitant valstybines įmones, struktūros ir veikimo.

3. Šalys susitaria skatinti bendradarbiavimą tarp institucijų, įskaitant sektorių institucijas, kurios skatina priemones MVĮ remti, ypač institucijų, kurių pastangomis siekiama didinti konkurencingumą, diegti technologines inovacijas, skatinti integraciją į vertės grandines, gerinti galimybes gauti kreditą ir mokymą, taip pat stiprinti institucinius gebėjimus ir institucinę sistemą. Jos taip pat susitaria skatinti abiejų Šalių bendrovių ryšius siekiant remti jų integraciją į tarptautines rinkas, investicijas ir technologijų perdavimą.

57 STRAIPSNIS

Statistika

1. Šalys susitaria bendradarbiauti siekdamos sukurti geresnius statistinius metodus ir programas pagal tarptautiniu mastu pripažintus standartus, įskaitant statistinių duomenų surinkimą, apdorojimą, kokybės kontrolę ir platinimą, siekdamos didinti Šalių rodiklių palyginamumą, taip sudarant sąlygas Šalims nustatyti statistinės informacijos reikalavimus srityse, kurioms taikomas šis Susitarimas. Šalys pripažįsta dvišalio bendradarbiavimo naudą siekiant minėtų tikslų.

2. Toks bendradarbiavimas, be kitų dalykų, apima: techninius mainus tarp Kubos nacionalinio statistinių duomenų ir informacijos biuro ir Europos Sąjungos valstybių narių statistikos tarnybų ir Eurostato, įskaitant mokslininkų mainus; geresnių ir nuoseklių duomenų rinkimo, išskaidymo, analizės ir aiškinimo metodų kūrimą; taip pat statistinius pajėgumus papildančių seminarų, darbo grupių ir programų organizavimą.

58 STRAIPSNIS

Geras mokesčių sistemos valdymas

1. Šalys pripažįsta ir įsipareigoja įgyvendinti gero valdymo principus mokesčių srityje, t. y. skaidrumo, keitimosi informacija ir sąžiningos mokesčių konkurencijos.
2. Šalys pagal savo atitinkamą kompetenciją gerina tarptautinį bendradarbiavimą mokesčių srityje, sudaro palankesnes sąlygas teisėtoms mokestinėms pajamoms surinkti ir sukuria veiksmingas minimalių gero valdymo standartų mokesčių srityje įgyvendinimo priemones.

VII ANTRAŠTINĖ DALIS

REGIONINĖ INTEGRACIJA IR BENDRADARBIAVIMAS

59 STRAIPSNIS

Regioninis bendradarbiavimas

1. Bendradarbiaujant remiama veikla, susijusi su Kubos regioninio bendradarbiavimo su Karibų jūros regiono kaimyninėmis šalimis plėtojimu, pasitelkiant CARIFORUM, ypač prioritetinėse srityse, nustatytose bendroje Karibų šalių ir ES partnerystės strategijoje. Veikla taip pat galėtų padėti stiprinti Karibų šalių regioninės integracijos procesą.

2. Bendradarbiaujant stiprinamas visų sektorių, įskaitant pilietinę visuomenę, regioninio bendradarbiavimo ir integracijos procesas laikantis Šalių nustatytų sąlygų; tai apima paramą konsultavimo priemonėms ir informavimo kampanijoms.
3. Šalys susitaria naudoti visas esamas bendradarbiavimo priemones, kad paskatintų veiklą, kuria siekiama vystyti aktyvų Europos Sąjungos ir Kubos ir Kubos bei kitų Lotynų Amerikos ir Karibų jūros regiono šalių ir (arba) regionų bendradarbiavimą visose bendradarbiavimo srityse, kurioms taikomas šis Susitarimas. Šalys susitaria ypatingą dėmesį skirti regioninio bendradarbiavimo programoms, susijusioms su mokslinių tyrimų, inovacijų ir švietimo sritimis, ir tolesnei Europos Sąjungos ir Lotynų Amerikos bei Karibų jūros regiono (ES-LAK) žinių erdvės plėtrai, pasitelkiant tokias iniciatyvas kaip bendra mokslinių tyrimų erdvė ir bendra aukštojo mokslo erdvė. Regioninio ir dvišalio bendradarbiavimo veiksmai papildo vieni kitus.
4. Šalys siekia keistis nuomonėmis ir bendradarbiauti siekdamos susitarti ir vystyti bendrus veiksmus daugiašaliuose forumuose.

IV DALIS

PREKYBA IR BENDRADARBIAVIMAS PREKYBOS SRITYJE

60 STRAIPSNIS

Tikslai

Šalys susitaria, kad jų bendradarbiavimo tikslai prekybos srityje visų pirma apima:

- a) jų prekybinių ir ekonominių santykių stiprinimą, visų pirma skatinant dialogą prekybos klausimais ir skatinant padidinti prekybos srautus tarp Šalių;
- b) Kubos integracijos į pasaulio ekonomiką skatinimą;
- c) regionų vidaus prekybos ir prekybos su Europos Sąjunga vystymo ir įvairinimo skatinimą;
- d) prekybos indėlio į darnų vystymąsi, įskaitant aplinkos ir socialinius aspektus, stiprinimą;
- e) Kubos ekonomikos įvairinimo paramą ir tinkamos verslo aplinkos skatinimą;

- f) didesnių investicijų srautų skatinimą, plėtojant patrauklią ir stabilią aplinką abipusėms investicijoms, palaikant nuolatinį dialogą, kuriuo siekiama pagerinti supratimą ir bendradarbiavimą investicijų klausimais, ir nediskriminacinės investavimo tvarkos skatinimą.

I ANTRAŠTINĖ DALIS

PREKYBA

61 STRAIPSNIS

Taisyklėmis pagrįsta prekyba

1. Šalys pripažįsta, kad gerokai sumažinant muitų tarifus ir kitus prekybos apribojimus ir panaikinant diskriminacinį režimą tarptautiniuose prekybos santykiuose skatinamas augimas, ekonomikos įvairinimas ir gerovė.
2. Šalys dar kartą patvirtina, kad abi suinteresuotos organizuoti prekybą laikydamosi taisyklėmis pagrįstos daugiašalės prekybos sistemos, pagal kurią Šalys atsako už tai, kad taisyklėmis teikiama pirmenybė, ir už tai, kad jos įgyvendinamos veiksmingai, teisingai ir proporcingai.

62 STRAIPSNIS

Didžiausio palankumo režimas

1. Kiekviena Šalis kitos Šalies prekėms taiko didžiausio palankumo režimą pagal 1994 m. Bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos (GATT) I straipsnį ir jo aiškinamąsias pastabas, kurie įtraukiami į šį susitarimą ir tampa jo dalimi *mutatis mutandis*.
2. 1 dalis netaikoma kurios nors iš Šalių kitos šalies prekėms pagal PPO susitarimus taikomam lengvatiniam režimui.

63 STRAIPSNIS

Nacionalinis režimas

Kiekviena Šalis kitos Šalies prekėms taiko nacionalinį režimą pagal GATT 1994 III straipsnį ir jo aiškinamąsias pastabas, kurie įtraukiami į šį susitarimą ir tampa jo dalimi *mutatis mutandis*.

64 STRAIPSNIS

Skaidrumas

1. Šalys dar kartą patvirtina skaidrumo principo svarbą taikant prekybos priemones ir sutinka, kad su užsienio prekyba susijusi politika ir reglamentai turėtų būti aiškiai nurodyti ir paaiškinti.
2. Šalys susitaria, kad suinteresuotieji subjektai turėtų turėti galimybę gauti informaciją apie kiekvienos Šalies reglamentus, susijusius su tarptautine prekyba.

65 STRAIPSNIS

Prekybos lengvinimas

Šalys patvirtina, kad yra įsipareigojusios laikytis PPO prekybos lengvinimo susitarimo.

66 STRAIPSNIS

Prekybos techninės kliūtys

1. Šalys dar kartą patvirtina savo esamas teises ir pareigas pagal PPO sutartį dėl techninių prekybos kliūčių (toliau – TPK sutartis).

2. Šio straipsnio nuostatos taikomos techniniams reglamentams, standartams ir atitikties vertinimo procedūroms, apibrėžtiems TPK sutartyje.

3. Šalys pripažįsta veiksmingų pranešimų teikimo ir keitimosi informacija, susijusia su techniniais reglamentais, standartais ir atitikties vertinimo procedūromis, kaip numatyta TPK sutartyje, priemonių svarbą.

67 STRAIPSNIS

Sanitarijos ir fitosanitarijos priemonės

1. Šalys dar kartą patvirtina Sutarties dėl sanitarinių ir fitosanitarinių priemonių taikymo, Tarptautinės augalų apsaugos konvencijos, Maisto kodekso komisijos ir Pasaulio gyvūnų sveikatos organizacijos teises, pareigas, principus ir tikslus.

2. Šalys pripažįsta veiksmingų konsultacijų, pranešimų teikimo ir keitimosi informacija, susijusia su sanitarijos ir fitosanitarijos ir gyvūnų gerovės priemonėmis, mechanizmų svarbą atsižvelgiant į kompetentingų tarptautinių organizacijų sistemą.

68 STRAIPSNIS

Prekybos apsauga

Šalys dar kartą patvirtina savo įsipareigojimus ir pareigas pagal PPO susitarimus – Susitarimą dėl apsaugos priemonių, Sutartį dėl subsidijų ir kompensacinių priemonių ir Sutartį dėl 1994 m. GATT VI straipsnio įgyvendinimo.

69 STRAIPSNIS

Nuostata dėl peržiūros

Šalys abipusiu sutarimu gali iš dalies pakeisti ir peržiūrėti šią dalį siekdamos sustiprinti jų prekybos ir investicijų ryšius.

70 STRAIPSNIS

Bendrųjų išimčių sąlyga

Šalys patvirtina, kad jų esamos teisės ir pareigos pagal 1994 m. GATT XX straipsnį ir jo aiškinamąsias pastabas įtraukiamos į šį susitarimą ir tampa jo dalimi *mutatis mutandis*.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

BENDRADARBIAVIMAS PREKYBOS KLAUSIMAIS

71 STRAIPSNIS

Muitinės

1. Šalys skatina ir lengvina savo atitinkamų muitinės įstaigų bendradarbiavimą, siekdamas užtikrinti sienų apsaugą, supaprastinti muitinės procedūras ir palengvinti teisėtą prekybą, kartu išlaikydamos savo kontrolės pajėgumus.
2. Tokiu bendradarbiavimu, be kita ko, siekiama:
 - a) dalytis informacija, susijusia su muitų teisės aktais ir muitinės procedūromis, visų pirma šiose srityse:
 - i) muitinės procedūrų supaprastinimo ir modernizavimo;
 - ii) vežimo tranzitu lengvinimo;
 - iii) muitinės atliekamo intelektinės nuosavybės teisių užtikrinimo;
 - iv) ryšių su verslo bendruomene;

- v) laisvo prekių judėjimo ir regioninės integracijos;
 - vi) muitinio tikrinimo pasienyje organizavimo;
- b) rengti bendras iniciatyvas abipusiškai sutartose srityse;
- c) skatinti atitinkamų pasienio institucijų veiklos koordinavimą tiek šalių viduje, tiek tarptautiniu mastu.
3. Šalys teikia viena kitai administracinę pagalbą muitinės veiklos srityje. Tuo tikslu jos gali tarpusavio susitarimu nustatyti bendras priemones.

72 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas prekybos lengvinimo klausimais

1. Šalys patvirtina savo įsipareigojimą stiprinti bendradarbiavimą prekybos lengvinimo srityje, siekdamas užtikrinti, kad susiję teisės aktai, procedūros ir muitinių administraciniai pajėgumai prisidėtų prie veiksmingos kontrolės ir prekybos lengvinimo tikslų įgyvendinimo.

2. Šalys susitaria bendradarbiauti, be kita ko, šiose srityse:
- a) stiprinti gebėjimus ir perduoti žinias kompetentingoms institucijoms muitinės klausimais, įskaitant kilmės sertifikavimą ir tikrinimą, ir techniniais klausimais, kad būtų užtikrintas regioninių muitinės procedūrų vykdymas;
 - b) taikyti modernius muitinių darbo mechanizmus ir metodus, įskaitant rizikos vertinimą, išankstinius teisiškai privalomus nutarimus, supaprastintas prekių įvežimo ir išleidimo procedūras, muitinės kontrolę ir bendrovių audito metodus;
 - c) nustatyti procedūras ir tvarką, atitinkančias, kiek įmanoma, tarptautines taisykles, dokumentus ir standartus, taikomus muitinės ir prekybos srityje, įskaitant, be kita ko, PPO prekybos lengvinimo susitarimą, Tarptautinę konvenciją dėl muitinės procedūrų supaprastinimo ir suderinimo su pakeitimais (persvarstyta Kioto konvencija), Pasaulio muitinių organizacijos pasaulinės prekybos saugumo ir supaprastinimo standartų sistemą;
 - d) diegti informacines sistemas ir automatizuoti muitinės ir kitas prekybos procedūras, visų pirma siekiant įgyvendinti prekybos lengvinimo priemones, taikomas įgaliotiesiems veiklos vykdytojams ir informacijos paslaugoms.

73 STRAIPSNIS

Intelektinė nuosavybė

1. Šalys pripažįsta techninio bendradarbiavimo intelektualės nuosavybės apsaugos srityje svarbą, įskaitant geografinių nuorodų apsaugą, ir susitaria bendradarbiauti abiejų Šalių sutartais terminais ir sąlygomis pagal konkrečius bendradarbiavimo projektus laikydamosi savo vidaus teisės aktų ir tarptautinių susitarimų, kurių šalimis jos yra.
2. Šalys susitaria skatinti institucinį bendradarbiavimą, keitimąsi informacija, techninę pagalbą, pajėgumų stiprinimą ir mokymą. Šalys susitaria, kad techninis bendradarbiavimas vykdomas pagal jų socialinio ir ekonominio išsivystymo lygį, prioritetus ir vystymosi poreikius.
3. Šalys susitaria, kad bendradarbiavimu prisidedama prie technologijų inovacijos skatinimo ir technologijų perdavimo bei platinimo, sukuriant abipusę naudą technologinių žinių kūrėjams ir vartotojams tokiu būdu, kuris skatintų socialinę bei ekonominę gerovę ir subalansuotų teises ir pareigas.

74 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas techninių kliūčių prekybai klausimais

1. Šalys pripažįsta bendradarbiavimo ir techninės pagalbos svarbą atsižvelgiant į technines kliūtis prekybai ir susitaria skatinti bendradarbiavimą tarp savo institucijų, atsakingų už standartizaciją, metrologiją, akreditavimą ir atitikties vertinimą.
2. Šalys susitaria bendradarbiauti, be kita ko, šiose srityse:
 - a) stiprinti gebėjimus ir teikti žinias, įskaitant atitinkamos infrastruktūros plėtrą ir stiprinimą, taip pat teikti mokymą ir techninę pagalbą techninių reglamentų, standartizacijos, atitikties vertinimo, akreditavimo ir metrologijos srityse, be kita ko, siekdamos padėti suprasti Europos Sąjungos reikalavimus ir juos atitikti;
 - b) skatinti kompetentingų institucijų bendradarbiavimą atitinkamose tarptautinėse organizacijose;
 - c) keistis informacija, patirtimi ir geriausios praktikos pavyzdžiais;
 - d) vystyti bendrą požiūrį;
 - e) siekti techninių reglamentų ir atitikties vertinimo procedūrų suderinamumo ir konvergencijos;

- f) pašalinti nereikalingas kliūtis prekybai.

75 STRAIPSNIS

Maisto sauga, sanitarijos ir fitosanitarijos bei gyvūnų gerovės klausimai

1. Šalys skatina kompetentingų institucijų bendradarbiavimą ir veiklos koordinavimą, įskaitant atitinkamose tarptautinėse organizacijose, atsižvelgiant į maisto saugą, sanitarijos ir fitosanitarijos klausimus ir gyvūnų gerovę siekiant pagerinti Šalių dvišalius prekybos santykius. Jos skatina bendradarbiavimą siekiant sanitarijos ir fitosanitarijos priemonių lygiavertiškumo pripažinimo ir derinimo ir teikia patarimus ir techninę pagalbą, susijusią su tokių priemonių įgyvendinimu.
2. Bendradarbiavimo tikslas – atsižvelgiant į maisto saugą, sanitarijos ir fitosanitarijos klausimus ir gyvūnų gerovę didinti kiekvienos Šalies gebėjimus, siekiant pagerinti galimybes patekti į kitos Šalies rinką, kartu užtikrinant žmonių, gyvūnų ir augalų apsaugos bei gyvūnų gerovės lygį.
3. Bendradarbiavimas gali apimti, be kita ko:
 - a) žinių, susijusių su teisėkūros ir techniniais pajėgumais rengti ir įgyvendinti teisės aktus bei kurti oficialias sanitarijos ir fitosanitarijos kontrolės sistemas, įskaitant likvidavimo programas, maisto saugos sistemas ir įspėjimą apie pavojų, ir žinių, susijusių su gyvūnų gerove, teikimą;

- b) paramą institucinių ir administracinių pajėgumų plėtotei Kuboje, įskaitant kontrolės pajėgumus, kad būtų pagerinta sanitarinė ir fitosanitarinė padėtis;
- c) Kubos gebėjimų vystymą siekiant tenkinti sanitarijos ir fitosanitarijos reikalavimus, kad būtų lengviau patekti į kitos Šalies rinką drauge išlaikant tinkamą apsaugą;
- d) oficialios eksporto į Europos Sąjungą kontrolės sistemos stiprinimą didinant analitinius gebėjimus ir nacionalinių laboratorijų valdymą siekiant tenkinti Europos Sąjungos teisės aktų reikalavimus;
- e) konsultacijas ir techninę pagalbą Europos Sąjungos sanitarijos ir fitosanitarijos reguliavimo sistemos ir Europos Sąjungos rinkoje nustatytų standartų įgyvendinimo klausimais;
- f) bendradarbiavimo atitinkamose tarptautinėse organizacijose (PPO susitarimo dėl sanitarinių ir fitosanitarinių priemonių SFP komitete, Tarptautinėje augalų apsaugos konvencijoje, Pasaulinės gyvūnų sveikatos organizacijoje ir Maisto kodekso komisijoje) skatinimą siekiant daugiau taikyti tarptautinius standartus.

76 STRAIPSNIS

Tradicinės ir amatininkų prekės

Šalys pripažįsta bendradarbiavimo svarbą skatinant tradicinių ir amatininkų prekių gamybą.

Konkrečiau bendradarbiavimu siekiama:

- a) plėtoti galimybes sudaryti geresnes sąlygas amatininkų prekėms veiksmingai patekti į rinką;
- b) remti labai mažas, mažąsias ir vidutines įmones miesto ir kaimo sektoriuose, kurios gamina ir eksportuoja amatininkų prekes, be kita ko, stiprinant kompetentingas paramos institucijas;
- c) skatinti tradicinių prekių išsaugojimą;
- d) gerinti tradicinių prekių gamintojų veiklos rezultatus.

77 STRAIPSNIS

Prekyba ir darnus vystymasis

1. Šalys pripažįsta pastangas prisidėti prie darnaus vystymosi tikslo skatinant abipusiai naudingą prekybą, aplinkos ir socialinę politiką.
2. Siekdamos papildyti veiksmus, nustatytus III dalies III ir IV antraštinėse dalyse, Šalys susitaria bendradarbiauti, be kita ko:
 - a) rengti programas ir veiksmus, susijusius su daugiašalių aplinkos susitarimų ir aplinkos teisės aktų prekybos aspektų įgyvendinimu ir vykdymu;

- b) remti palankią prekybos prekėmis ir paslaugomis sistemą, kuria prisidedama prie darnaus vystymosi, be kita ko, skleidžiant įmonių socialinės atsakomybės patirtį;
- c) skatinti prekybą produktais, pagamintais iš tvariai valdomų gamtinių išteklių, be kita ko pasitelkiant veiksmingas priemones, susijusias su laukinės gamtos, žuvininkystės ir miškininkystės išsaugojimu ir tvariu valdymu, taip pat vystyti priemones, skirtas kovai su neteisėta prekyba, darančia poveikį aplinkos apsaugai, įskaitant vykdymo užtikrinimo veiksmus ir muitinių bendradarbiavimą;
- d) stiprinti institucinius gebėjimus, susijusius su prekybos ir darnaus vystymosi analize ir veiksmais.

78 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas prekybos apsaugos klausimais

Šalys susitaria bendradarbiauti prekybos apsaugos srityje keisdamosi patirtimi, technine pagalba ir stiprindamos pajėgumus.

79 STRAIPSNIS

Kilmės taisyklės

Šalys pripažįsta, kad kilmės taisyklės atlieka svarbų vaidmenį tarptautinėje prekyboje ir susitaria bendradarbiauti teikdamos techninę pagalbą ir stiprindamos gebėjimus keisdamosi patirtimi šioje srityje.

80 STRAIPSNIS

Investicijos

Šalys skatina didesnius investicijų srautus užtikrindamos abipusį informuotumą apie atitinkamus teisės aktus ir sukurdamos palankią ir nuspėjamą aplinką abipusėms investicijoms, vesdamos dialogą, kuriuo siekiama didinti supratimą ir bendradarbiavimą investicijų klausimais ir skatinti stabilią, skaidrią ir nediskriminacinę verslo ir investicijų aplinką.

V DALIS

INSTITUCINĖS IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

81 STRAIPSNIS

Jungtinė taryba

1. Šiuo Susitarimu įsteigiama Jungtinė taryba. Jungtinė taryba stebi, kaip siekiama šio Susitarimo tikslų, ir prižiūri jo įgyvendinimą. Ji posėdžiauja ministrų lygmeniu reguliariai (ne rečiau kaip kas dvejus metus) ir Šalių sutarimu išimtiniais atvejais, kai to reikalauja aplinkybės.
2. Jungtinė taryba nagrinėja visus svarbius klausimus, susijusius su šiuo Susitarimu, taip pat kitus bendro intereso dvišalius, daugiašalius arba tarptautinius klausimus.
3. Jungtinę tarybą sudaro Šalių atstovai ministrų lygmeniu pagal atitinkamą Šalių vidaus tvarką ir atsižvelgiant į sprendžiamus konkrečius klausimus.
4. Jungtinė taryba nustato savo darbo tvarkos taisykles.
5. Jungtinei tarybai posėdžiuose paeiliui pirmininkauja Europos Sąjungos ir Kubos Respublikos atstovai pagal Jungtinės tarybos darbo tvarkos taisyklėse nustatytą tvarką.

6. Siekiant šio Susitarimo tikslų Jungtinė taryba turi įgaliojimus priimti sprendimus. Tokie sprendimai Šalims yra privalomi ir jos imasi būtinų jų įgyvendinimo priemonių.
7. Jungtinė taryba taip pat gali teikti atitinkamas rekomendacijas.
8. Jungtinė taryba priima sprendimus ir rekomendacijas Šalių bendru sutarimu. Tokia tvarka taikoma visiems šiuo Susitarimu įsteigtiems valdymo organams.

82 STRAIPSNIS

Jungtinis komitetas

1. Jungtinis komitetas, kurį sudaro Šalių atstovai vyresniųjų pareigūnų lygmeniu, atsižvelgdamas į sprendžiamus konkrečius klausimus padeda Jungtinei tarybai vykdyti jos pareigas.
2. Jungtinis komitetas yra atsakingas už bendrą šio Susitarimo įgyvendinimą.
3. Jungtinė taryba nustato Jungtinio komiteto darbo tvarkos taisykles.
4. Jungtinis komitetas turi įgaliojimus priimti sprendimus, kai tokius įgaliojimus jam suteikia Jungtinė taryba.

5. Jungtinis komitetas paprastai susitinka kartą per metus, kad bendrai įvertintų šio Susitarimo vykdymą, pakaitomis Briuselyje ir Kuboje, Šalių nutartą dieną ir dirba pagal Šalių iš anksto nustatytą darbotvarkę. Kurios nors Šalies prašymu gali būti šaukiami specialūs posėdžiai, jei dėl to susitaria abi Šalys. Jungtinio komiteto posėdžiams paeiliui pirmininkauja Sąjungos ir Kubos Respublikos atstovai.

83 STRAIPSNIS

Pakomitečiai

1. Jungtinis komitetas gali nuspręsti sudaryti pakomitečius, kurie padėtų jam atlikti užduotis. Jis gali nuspręsti pakeisti pakomitečio uždavinius arba paleisti bet kurį iš pakomitečių.
2. Pakomitečiai posėdžiauja atitinkamu lygmeniu bent kartą per metus arba kurios nors Šalies ar Jungtinio komiteto prašymu. Posėdžiai, kuriuose dalyvaujama asmeniškai, rengiami paeiliui Briuselyje ir Kuboje. Posėdžiai taip pat gali vykti naudojantis bet kuriomis Šalių turimomis technologinėmis priemonėmis.
3. Pakomitečiams paeiliui po vienus kalendorinius metus pirmininkauja Šalių atstovai.
4. Įsteigus pakomitetį arba jam vykdant veiklą bet kuri Šalis vis tiek gali bet koku klausimu tiesiogiai kreiptis į Jungtinį komitetą.

5. Jungtinis komitetas priima darbo tvarkos taisykles, kuriose yra nustatyta tokių pakomitečių sudėtis ir pareigos bei jų funkcionavimas, kiek tai nėra numatyta šiuo Susitarimu.

6. Įsteigiamas Bendradarbiavimo pakomitetas. Jis padeda Jungtiniam komitetui vykdyti funkcijas, susijusias su šio Susitarimo III dalimi. Jis taip pat:

- a) pagal Jungtinio komiteto suteiktus įgaliojimus dalyvauja visuose su bendradarbiavimu susijusiuose klausimuose;
- b) stebi šio susitarimo III dalies bendrą įgyvendinimą;
- c) aptaria bet kokius su bendradarbiavimu susijusius klausimus, galinčius daryti poveikį šio Susitarimo III dalies veikimui.

84 STRAIPSNIS

Šalių apibrėžtis

Šiame Susitarime „Šalys“ – Europos Sąjunga arba jos valstybės narės arba Europos Sąjunga bei jos valstybės narės, atsižvelgiant į jų atitinkamą kompetenciją, ir Kubos Respublika.

85 STRAIPSNIS

Pareigų vykdymas

1. Šalys priima visas bendras ar specifines priemones, būtinas jų įsipareigojimams pagal šį Susitarimą vykdyti, ir užtikrina šiame Susitarime nustatytų tikslų laikymąsi.
2. Jei Šalis mano, kad kita Šalis nevykdo pareigos pagal šį Susitarimą, ji gali imtis atitinkamų priemonių. Išskyrus ypatingos skubos atvejus, prieš imdamasi tokių priemonių ji Jungtinei tarybai per 30 dienų pateikia visą padėčiai išsamiai išnagrinėti reikalingą informaciją, kad būtų rastas Šalims priimtinas sprendimas. Renkantis priemones pirmenybė teikiama toms, kuriomis būtų mažiausiai trukdoma įgyvendinti šį Susitarimą. Apie tokias priemones nedelsiant pranešama kitai Šaliai ir dėl jų konsultuojamasi Jungtiniame komitete, jei kita Šalis to prašo.
3. Šalys susitaria, kad sąvoka „ypatingos skubos atvejai“ 2 dalyje reiškia atvejus, kai kuri nors Šalis iš esmės pažeidžia Susitarimą. Šalys taip pat susitaria, kad 2 dalyje vartojama sąvoka „atitinkamos priemonės“ reiškia priemones, kurių imamasi laikantis tarptautinės teisės. Susitariama, kad sustabdymas būtų kraštutinė priemonė. Susitarimo esminiu pažeidimu laikomas:
 - a) šio Susitarimo arba jo dalies atsisakymas, kuris nėra leidžiamas tarptautinės teisės bendrųjų taisyklių;

b) esminių šio Susitarimo elementų, nurodytų 1 straipsnio 5 dalyje ir 7 straipsnyje, pažeidimas.

4. Jei Šalis imasi priemonės ypatingos skubos atveju, kita Šalis gali prašyti, kad per 15 dienų būtų surengtas skubus Šalių posėdis.

86 STRAIPSNIS

Įsigaliojimas, laikinas taikymas, trukmė ir nutraukimas

1. Šį Susitarimą Šalys patvirtina pagal savo vidaus teisines procedūras.
2. Šis susitarimas įsigalioja antro mėnesio po to, kai Šalys praneša viena kitai apie jo įsigaliojimui būtinų šio straipsnio 1 dalyje nurodytų vidaus teisinių procedūrų užbaigimą, pirmą dieną.
3. Nepaisant 2 dalies, Europos Sąjunga ir Kuba taiko šį Susitarimą – visiškai arba iš dalies – laikinai, kaip nustatyta šioje dalyje, iki jo įsigaliojimo ir laikydamosi atitinkamų savo vidaus procedūrų ir teisės aktų, kai taikytina.

Laikiniai taikyti pradedama pirmą dieną antro mėnesio, einančio po dienos, kurią Europos Sąjunga ir Kuba praneša viena kitai apie:

- a) Sąjungos atveju – kad baigtos šiam tikslui reikalingos vidaus procedūros ir nurodomos laikinai taikomos šio Susitarimo dalys ir
- b) Kubos atveju – kad baigtos šiam tikslui reikalingos vidaus procedūros, kuriomis patvirtinama, kad ji pritaria laikinai taikomoms šio Susitarimo dalims.

4. Šis Susitarimas galioja neribotą laiką. Bet kuri Šalis gali pateikti kitai Šaliai pranešimą raštu apie ketinimą nutraukti šį Susitarimą. Nutraukimas įsigalioja praėjus šešiams mėnesiams po pranešimo dienos.

5. Pagal šį straipsnį pranešimai siunčiami šio Susitarimo depozitarams: Europos Sąjungos atveju – Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriatui, Kubos Respublikos atveju – Kubos Respublikos užsienio reikalų ministerijai.

87 STRAIPSNIS

Dalinis pakeitimas

Šis Susitarimas gali būti iš dalies keičiamas rašytiniu Šalių susitarimu. Tokie pakeitimai įsigalioja tą dieną, dėl kurios gali susitarti Šalys, ir įvykdžius jų atitinkamus teisinius reikalavimus ir procedūras.

88 STRAIPSNIS

Teritorinis taikymas

Šis Susitarimas taikomas teritorijoms, kuriose taikomos Europos Sąjungos sutartis ir Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo, tose sutartyse numatytomis sąlygomis ir Kubos Respublikos teritorijai.

89 STRAIPSNIS

Autentiški tekstai

Šis Susitarimas parengiamas dviem egzemplioriais anglų, bulgarų, čekų, danų, estų, graikų, ispanų, italų, kroatų, latvių, lenkų, lietuvių, maltiečių, nyderlandų, portugalų, prancūzų, rumunų, slovākų, slovėnų, suomių, švedų, vengrų ir vokiečių kalbomis, visi tekstai yra vienodai autentiški.

TAI PATVIRTINDAMI šį Susitarimą pasirašė toliau nurodyti tinkamai įgalioti atstovai.